

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izimci nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati na avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tujje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 8 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnistvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Govor posl. Hribarja

pri proračunski razpravi v dežel. zboru
kranjskem dne 9. maja

Visoka zbornica! V vseh stranij od kod so se gospodje tovariši oglašali k proračunu, se je naglašalo, da se — ako ne popolnoma — pa vsaj večinoma strinjajo z mojim tiskanem poročilom. Meni je to v neko zadovoljstvo, ker to tiskano poročilo ne izraža nikakoršnjih drugih nazorov, kakor one, katere sem jaz zastopal ves čas, odkar sem člen te visoke zbornice. Kdor čita lansko moje poročilo, videl bo, da se nazori, ki se nahajajo letos v mojem poročilu, strogo krijejo z onimi, katere sem izrazil lanskega leta, in kdor je morda prelistoval stenografične zapisnike prejšnjih let, videl je, da sem takoj pri vstopu v to visoko zbornico opozarjal na to, da je treba skrbeti za nove vire dohodkov in da sem to stališče dosledno dohotopil in danesnjega dne. Jaz torej smatram za nekako priznanje, ako se je od vseh stranij naglašalo, da so nazori, katere sem letos podal v tiskanem poročilu, pravilni, in ako se jeden ali drug gospodov predgovornikov tem nazorom pridružuje in priporoča največjo varčnost v deželnem gospodarstvu.

Če sedaj odgovarjam posameznim gospodom govornikom, bom to storil kolikor mogoče kratko, zato, ker se je debata z večine gibala strogo v mejah tega poročila in pa v okviru, ki je predpisan v gospodarskem oziru pri debati o proračunu.

Častiti gospod prvi predgovornik Povše je s početka svojega govora omenil, da bi bil jaz moral apel glede varčnosti napraviti na vse deželne poslance. Kdor je čital moje poročilo in kdor pomisli natančneje, v kakršnji zvezi se nahaja oni apel, priznati bo moral, da velja to poročilo za vse poslance, da je torej tudi apel glede varčnosti veljal poslancem jedne, kakor druge skupine. Ako je tedaj gospod poslanec Povše opozoril na to, da

bi bil jaz moral napraviti apel na vse skupine, sklepam iz tega le, da se čuti skupina, kateri ima on čast pripadati, nekoliko bolj zadeto z besedami, ki sem jih podal v tiskanem poročilu, kakor ostali dve skupini te visoke zbornice. In res je gospod tovariš Povše v svojem govoru potem naglašal, da je bil jako moder tisti sklep, ki je privedel deželni zbor kranjski do večjih izdatkov za zemljiško kulturo in jednake stvari ter je naglašal, da bi ne kazalo, da bi se ti izdatki v bodoče omejevali. Gospoda moja! V svojem lanskem poročilu sem dejal, da je dežela kranjska jako veliko zanemarila na polju deželne kulture in da bi nikdar zadosti storiti ne mogli, pa naj bi izdajali še tako velike svote, da bi vse to dohiteli, kar smo v desetletjih zamudili. Kakor se vidi, nisem torej protivnik takih izdatkov. Če sem pa letos vendar opozoril, da so preveliki izdatki nedopustni, storil sem to zato, ker moramo, pa naj imamo še tako dobro voljo in še tako vneto srce za napredek dežele, vendar misliti, da se moramo s svojimi izdatki gibati v gotovem okviru, ako nečemo, da bi, kar po jedni strani damo ljudstvu, morali mu po drugi strani veliko več odvzeti s tem, bili končno primorani, naložiti mu nove naklade. Pred tem pa svarim in v duhu že vidim razmere, kakoršne morajo nastati, ako odsej ne bomo previdnejši v svojih izdatkih, v duhu vidim čas, ko bo prebivalstvo te dežele naša sedanja pregoreča prizadevanja — ne blagoslavljalo, temuč obsojalo.

Kako pa je, gospoda moja, prišlo, da smo dospeli do tako visokih izdatkov, kakor jih letos izkazuje proračun? To je prišlo od tod, ker je visoka zbornica v nekem neblagem trenutku sklenila konverzijo prejšnjega zemljiško-odveznega dolga in najetje novega dolga. Takrat se je konverzija plavzibel napravila s tem, da se je naglašalo, da bo skozi sedem let imela država prispevati z velikim doneskom, in da se bo ves ta donesek porabil v občekoristne namene, ki bodo narodno

gospodarstvo zelo povzdignili in gospod poročevalec, ki je takrat o tej stvari govoril, je še dostavil, da bode, kadar bo potekel ta čas, visoka zbornica naenkrat morala omejiti vse te večje izdatke, katere bo mogoče napravljati 6 do 7 let in da bo takrat pač za deželo nastal čisto drug položaj, ker se bo morala omejiti v svojih izdatkih. — No, gospoda moja, kako pa je v resnici bilo? Večji izdatki vsled prispevka države so res prišli v navado v osmih letih, ko je pa pričel čas za to, da je dežela morala v proračun postaviti brez protitežja svoto 203.000 gld. za anuviteto novega zemljiško-odveznega dolga, tedaj ni bilo nobenega poslanca, ki bi bil imel toliko poguma, da bi bil rekel, da se mora sedaj prenehati s pregorečim delovanjem v prosep deželne kulture. In to bi bil neobhodno potreben predlog, ko bi se bilo hotelo deželne finance tako ozdraviti, da ne bi naprej naraščali ti izdatki. To pa se ni zgodilo, zato iščemo zdaj drug način, da uredimo deželno gospodarstvo pred vsem z melioracijskim zakladom in da sedanje čezmerne izdatke privedemo na pravo mero. Reči pa moram, da ko bi naša dežela bolj bogata bila, ko bi več dohodkov imela, bi bil jaz zadnji, ki bi hotel take izdatke za deželno kulturo omejiti. Ker pa dežela, žal! nima na razpolago večjih dohodkov, zato moramo biti jako previdni in zahvaljujem se gospodom tovarišem, ki v tem oziru moj nazorom pritrjujejo.

Reklo se je, da izdatki za deželno kulturo niso neproduktivni. Jaz temu popolnoma pritrjujem, da niso neproduktivni; ali ti izdatki tudi niso investični izdatki. Če torej dolgove napravimo — in za melioračni fond bode se najel nov dolg — moramo pred očmi imeti, da je pred vsem poiskati pokritja za anuvitete tega dolga, ali pa, da moramo iz investicij skrbeti za to pokritje.

Melioračni fond ne bo iz takih investicij dobival dohodkov, toda mi imamo v tistih 80.000 gld., katere je dne 11. fe-

bruarja 1896 določila visoka zbornica kot vsakoletni najvišji znesek, ki se more izdajati za nekatere občekoristne namene v deželi, ono svoto, ki bo pomagala pokriti obresti in amortizacijo amelioračnega fonda. Zato pa bode, kadar bo melioračni fond ves izdan, treba, da se dežela jako omeji v svojih izdatkih, ako na drug način ne preskrbi, da bo dobivala večje dohodke za take izdatke in v tem oziru je, kakor je Njegova ekselencija gospod poslanec baron Schwegel naglašal, v garancijskem fondu, ki se predlaga poleg melioračnega fonda, preskrbljeno. Ne smemo misliti, da so izdatki poslednjih let, katerih kljub temu da država ni več prispevala znanih letnih 127.000 gld., katere smo od nje vsako leto dobivali vsled konverzije zemljiško-odveznega dolga, nismo omejili, bili investični izdatki. Bili so pač produktivni, ne pa investični. Če bi bili investični, bi morali imeti tudi že med dohodki pokritje vsaj za obresti; tega pokritja pa nimamo, kakor je čisto pravilno, naglašal častiti gospod tovariš Luckmann, temveč jedini dohodek je tistih 16.000 gld., ki nam jih donša domobranska vojašnica. Zato torej, gospoda moja, tudi ne morem pritrditi nazoru gospoda poslanca Povšeta, češ, da izdatki za zemljiško kulturo niso preveliki, kolikor smo jih dosedaj izdali, ampak, da bi morebiti dežela še iz svojih dohodkov mogla dalje prenašati take izdatke. Jaz namreč trdim, da smo v tem oziru dospeli že do neprekoračljive meje. Častiti gospod predgovornik Povše je sicer naglašal, da se bodo sedaj, ko se je toliko storilo za regeneracijo vinogradov, v dotičnih delih dežele dohodki jako pomnožili, in pravi, da bo potem mogoče, dotičnim posestnikom priklade nalagati na korist drugim delom dežele. (Poslanec Povše: »Tega nisem rekel!«). Jaz tega ne morem umeti, kajti priklada mora za vse davkoplačevalce jednaka biti in da bi mogli za del dežele — pa naj vržejo vinogradi še tako lepe dohodke — napraviti posebno priklado

LISTEK.

Pismo iz dežele Burov.

Častiti gospod urednik!

Obljubil sem, da Vam sporočim včasih kaj iz svojega sedanjega bivališča. Akoravno imam sedaj jako velika in važna opravila, pošljem Vam vendar zopet nekaj afričanskih novic.

Imeli smo pretekli teden in imamo celo sedaj še visoke goste v mestu. Obiskal je namreč Pretorijo kralj Bunu, mogočni vladar Srazi-kafrov.

Da pa bolj razumete veliki pomen tega poseta, naj Vam sprva povem nekaj o njega kraljestvu.

Sraziland je mala deželica na vzhodni meji južnoafričanske republike in je pod pokroviteljstvom vlade naše države. Transvaal ima vse pravice v tej deželi ter je vse uravnaval po svojem zgledu; pustil pa ji je kralja ter mu plača na mesec 1000 funtov šterlingov, t. j. 12.000 gld. Posebnih pravic kralj nima; pač jedno. Črncem je namreč prepovedano piti vpijanljivih pijač, kralj Bunu pa ima izredno pravico, da sme piti, kar mu drago, in mislim, da to pravico tudi precej izkorišča.

Torej kralj Bunu se je napotil v Pre-

torijo. Zakaj, sem že pozabil, a to tudi ni posebnega pomena. Prišel je z velikim spremestvom seveda, kakor se spodobi vladajočemu knezu, in si najel v nekem hotelu druge vrste sobo. Soba je bila namreč samo za njega. Spremstvo je spalo na dvorišču.

Vlada ga ima tu za gosta ter mu plača vse, kar potroši. Vendar-le je pa prinesel mož 3000 funtov šterlingov seboj, in sicer ne morebiti v bankovcih, temveč v dobrih angleških zlatih.

No, jaz sem si ga šel ogledat, ker črnega kralja do sedaj še nisem videl. Stopim torej s prijateljem na dvorišče hotela, kjer je spremstvo — kaci 30 ljudi, moških in ženskih — čepelo in ležalo v jako romantičnih pozah na tleh. Obleženi so bili na pol evropsko, na pol pa po svoje, in sicer je imel jeden suknjo, drugi hlače, tretji klobuk itd., tako da bi vsa njihova obleka ne bila zadoščala, da bi jednega ljubljanskega potepuha oblekli z njo.

V kraljevem stanovanju pa je sedel kralj na postelji, dve njegovih žen na stoli in jedna na kovčegu — morebiti je bila to kraljeva blagajna — in so — kvartali, plili, se smejali in tolkli ob mizo, tako da sem si mislil, to so zares srečni ljudje. Bunu sam je še jako mlad človek, kaci 20 let, bo imel, bolj majhne postave in precej debel.

Črn je kakor tinta in lasje so kakor pri vseh črnih kodrastih, ali obraz je še precej inteligenten. Sploh sem konstatiral, da je »fleten fant«.

On pa menda o meni ni imel istega mnenja, kajti ko je zapazil, da mu gledam v kvarte, je vstal in mi zaloputnil vrata pred nosom, in jaz sem samo slišal, kako so se vsi štiri znotraj naprej smejali in tolkli ob mizo.

Kakšno igro so igrali, ali je bil »Tarok«, »Kreuzmariage« ali pa »Prévérance«, mi žali bog ni bilo mogoče opazovati. Bolj me je namreč zanimal Bunu sam. Obleženi je bil — kako naj Vam to povem? Srajca je bila pač evropska, drugo pa — no, ker namreč družega ob tem času ni imel na sebi...

Pač sem ga pa drugi dan srečal na cesti, in tu bi bil ta kraljiček lahko tekmoval z največjim »gigerlom« v Ljubljani, še celo s tistim, ki se sedaj z lokomobilom — pardon — z automobilom pri Vas okoli vozi. Od rumenih čevljev — zeleni tukaj niso v modi — do našega tradicionalnega sivga cilindra je bil oblečen s takim chicom, da sem ga kar gledal.

Vprašal sem hotelirja, koliko da zapije na dan, in rekel mi je, da je vedno tako okolo dveh funtov in da mu je najljubša pijača šampanjec in poleg njega whisky s sodavodo. Rekel mi je tudi, da v vsi svoji praksi še ni imel gostov, ki bi

imeli toli blažen apetit, kakor Bunu in njegovo spremstvo.

Vlada ga je hotela seveda nekoliko počastiti in mu je pokazala različne stvari, tako vse vladno poslopje in posamezne oddelke in pisarne — radoveden sem, ali si je Bunu o tem kaj zapomnil — in potem je tudi njemu na čast napovedala nekako parado z artilerijo. Streljali so s topi, se okolo vozili, in govorilo se je, da se je to Bunu neznansko dopadlo in da ga je to popolnoma prepričalo o vsegamočnosti in imenitnosti Oom Paula in njegove države.

Jaz pa sem se samo prepričal, da je to morebiti res najsrečnejši kralj na svetu. Denarja ima vedno več, nego ga mu je treba, skrbi za vladno nima nobenih, kajti to težko breme so mu blagovoljno odvzeli Boeri, mlad je, zdrav tudi, deklet mu ne manjka, anarhisti ga tudi ne zasledujejo — kaj hočete še več?

Popolnoma sem prepričan, da bi se pustil marsikdo na svetu rad črno pobarvati, ako bi mogel priti na mesto kralja Srazilceva.

Omenil sem zgoraj naše topničarstvo. Tukaj imamo namreč samo topničarstvo stalno. Menda jih je vseh skupaj kaci 400. Zanimalo Vas bode, da je topničarstvo organiziral Čeh, z imenom Spočil. Bil je poprej stotnik pri avstrijskem topničarstvu. Spočil je pa že pred nekaj leti umrl, in

na korist drugim delom, je absolutno izključeno. Potemtakem je nada, ki jo morebiti goji gospod poslanec Povše, popolnoma iluzorna. (Poslanec Povše: »40% bodo nesli, sedaj pa nič!«) 40% bodo nosile priklade na davke, ko bodo vinogradi regenerovani. Če tako misli gospod poslanec Povše, je druga stvar; ampak on se je izrazil drugače. Moral bi bil reči, da se bode podlaga za priklade nekoliko povišala. To pa sem jaz že sam v poročilu naglašal. Dostavljam pa le še to, da bo ta dohodek iz priklad jako minimalen. Torej se v tem oziru ne udajmo nikakim iluzijam, kajti to ne bo tolik dohodek, da bi si Bog ve koliko denarja iz njega smeli obetati. (Poslanec Povše: »10.000 hektarov!«) Častiti g. poslanec Povše se je spodtikal na opomni na 5. strani tiskane poročila, kjer priporočam, da iz ozirov na zagotovljenje obstoja melioračnega zaklada in na njegov namen ž njim kolikor mogoče varčno postopamo. Priznavam, da je dotični pasus po pomoti notri ostal, kajti finančni odsek ni sprejel nasveta, da se sme iz melioračnega zaklada dovoljevati samo 10% nevračljive podpore in 10% obrestnih ali brezobrestnih posojil; dasiravno sem sam bil že s svojim predlogom stal na širšem temelju, kajti po njegovem besedilu ter za pokritje prispevkov, katere bi dežela dajala na podlagi državnega zakona z dne 30. junija 1884, bi prispevki bili neomejeni. Torej ker priznavam, da je to po pomoti ostalo v poročilu, ker se je stvar pozneje, ko je bilo poročilo že tiskano, v finančnem odseku obravnavala, se mi ne zdi potrebno, dalje častitemu gospodu poslancu Povšetu v tem oziru odgovarjati.

G. posl. Povše je pa tudi opozarjal na to, da ne bo mogoče na neposredne davke novih bremen nakladati, češ, da so ta bremena za deželo, za okraje, za zdravstvena okrožja in občine že tako velika, da bi davkoplačevalci še večjih bremen ne mogli prenašati. V tem oziru se, kakor vsakdo v tej visoki zbornici, tudi jaz strinjam z njim, z Njegovo ekselencio g. poslancem baronom Schweglom, ki je isto naglašal. Saj sem ravno tem nazorom dal izraza v svojem tiskanem poročilu. Vendar bi še pristavil — in na to opozarjam tudi v tiskanem poročilu — da so taki izdatki pri rednih naslovih, ki se bodo od leta do leta množili in ki se morajo množiti že po naravi stvari same. Za pokritje tistih večjih izdatkov pa bo dežela morala zopet zmerno zvišati svojo priklado, ako se jej na drug način ne zagotovi kak dohodek in ker vidimo, da nimamo nobenega drugega vira, zato sem naglašal v poročilu, da je potrebno, da deželni odbor kranjski v zvezi z drugimi deželnimi odbori stori vse potrebne korake za preodkaz realnih davkov deželam. Da je ta preodkaz realnih davkov za ozdravljenje deželnih financ in rednega deželnega gospodarstva postulat neobhodno potrebnosti, so vsi gospodje predgovorniki priznali in mora tudi vsakdo priznati,

sedaj ni nebenega tujca mej častniki. Če pice častnikov in topničarjev so popolnoma jednake avstrijskim, in tudi oblika sukenj je podobna. Pri paradah pa nosijo črne kalpake z rudečim krovom in črne huzarske suknje.

Častniki imajo dobre plače, najmanjša plača je 300 funtov šterlingov, t. j. 3600 gld. Poleg tega imajo pa še prosto stanovanje, in sicer vsak častnik majhno lično hišico z vrtom okoli nje, kakor so tukaj splošno v rabi.

Moštvo ima po 5 šilingov (3 gld.) na dan, in njih vojašnica je jako elegantno in veliko poslopje.

General je samo jeden; on je poveljnik vse armade v miru in v vojni. Njegovo plačilo znaša 2500 funtov št. (30.000 gld.) na leto.

Seveda disciplina v naši vojski ni prav nič stroga, in vse se vrši bolj po domače. Tudi mislim, da jim bode topničarstvo bore malo koristilo v kaki vojni. Izurjeni niso namreč skoraj prav nič in streljajo baje tako, da bi bili topovi v slučaji vojne bolj nevarni za nje same kakor za sovražnike.

Pred kratkim so imeli vojno s kraljem črncev Mpefu, ki se jim ni hotel pokoriti. Zlobni angleški jeziki, ki se vedno norčujejo iz naše vlade — in zares je tudi vedno dosti prilike za to — so pripovedo-

vali, kako velike naloge so prisojene deželam, naloge, katerih ne morejo izvršiti brez državne pomoči.

Njegova eks. g. posl. baron Schwegel je pa — kakor sem tudi jaz storil v tiskanem poročilu — vnovič opozarjal, kako slabo se nam bo godilo, ko izgubimo ves dohodek iz naklade na žganje. Res stojimo pred eventualiteto, da izgubimo kakih 200.000—250.000 gld. Potem bodo pa gospodje poslanci morali prinesiti od deželnozborskega zasedanja domov svojim volilecem jako neljubo darilo. Darilo bo to, katero bo deželni zastop napravilo jako nepopularen; kajti najmanj za 20%, torej od 40% na 60% bo v tem slučaju treba priklade zvišati. Da se pa to ne zgodi, sem jaz naglašal v poročilu že lani in letos zopet, da mora biti skrb deželnega odbora, z vlado se pogajati in jej na sree polagati, da se bode dežela izkrcavala, ako se ne določi tak nadomestek za žgane opojne tekočine, kakoršen je bil njen dohodek v poslednjem letu, predno je dežela izgubila pravico pobirati to naklado. Eks. g. posl. baron Schwegel je ravno to naglašal in jaz deželnemu odboru le priporočam, da bi se na to oziral in takoj stopil z vlado v dogovor, ter jej naslikal stanje deželnih financ in pa bodočnost, katera čaka deželo, ako bo vlada preosorno proti njej postopala in se pokazala pretrdega srca.

Čast. g. poslanec Povše je glede preodkaza realnih davkov deželam opozarjal, da se je l. 1897. na Dunaju vršila enketa, katere se je udeležil tudi poslanec deželnega odbora kranjskega, in da se je pri tej enketi sprejela resolucija, s katero se je vlada pozvala, da odkaze realne davke deželam. Meni je bilo znano, da se je vršila ta enketa in znano tudi, da se je sprejela resolucija, katero je prečastiti gospod predgovornik imel prijaznost prečitati. Da sem pa jaz stavil lansko leto predlog, da se deželnemu odboru naroči, da mora vse jedno pri vladi posredovati glede te stvari, in da tudi letos tako važnost na to polagam, je izvor v tem, ker imam skušnjo, da resolucija sama na sebi, ako se enkrat oznani na pristojnem mestu, nima uspeha, ampak da je potem treba vlado dosledno leto za leto na to opozarjati tako dolgo dokler želji ni zadoščeno. Če torej deželni odbor kranjski pridobi tudi ostale deželne odbore naše državne polovice, da vsi skupaj pošljejo predstavke na ministerstvo, mislim, da bode s tem že precej veliko storjenega in da se s tem v resnici že približamo trenutku, ko bo dežela deležna postala preodkaza realnih davkov. Pač čast. g. tovariš eks. baron Schwegel misli, da je to stvar daljne bodočnosti. Tudi jaz sem naglašal v svojem poročilu, da je treba še veliko pogajanj in poizvedovanj in da je še precej daleč do ustavnopravne rešitve tega vprašanja. Da bi bilo pa do tja tako daleč, kakor misli g. poslanec eks. baron Schwegel, ako se vsi deželni odbori resno za to stvar za-

vali, da je v tej vojni naše topničarstvo na vso moč bombardiralo čredo — krav.

Mogoče je to že, kajti oficijalna poročila razglasila so sijajno zmago, toliko in toliko vjetih žensk in otrok ter toliko in toliko bikov, volov, krav, telet in ovac. Moški so jim pa menda vsi pokazali pete! Zdaj se tukaj začenja predpust, plesi, gledišče, koncerti.

O Veliki noči je bilo na cerkvenem trgu vse polno ljudi. Ob tem času namreč pridejo prebivalci dežele v Pretorijo, da sprejmo tukaj obhajilo. Dohajajo pa v velikih vozovih, ki so pokriti s platnom, podobni vozovom čiških jesiharjev, samo dvakrat večji so. Vleče pa vsak voz 12 do 16 volov, mul ali oslov in pod streho spil cela družina.

Na cerkvenem trgu okoli cerkve je bilo okoli 200 do 300 takih vozov. Posamezni so si napravili šotore ter so v njih stanovali 3 do 4 dni. To je bil jako lep pogled, posebno zvečer, ko so si zapalili ognje ter kuhali na njih večerjo.

Posebno na velikonočno soboto je bilo po noči zelo živahno življenje. Na vseh krajih so igrali godbe, slišalo se je petje, tam je nekdo propovedoval, na onem mestu je bila zopet „Salvation-army“, armada poboljšanja, ki prepeva psalme na napev „Tarara bumdié“ i. t. d. s spremljevanjem trobent in velikega bobna. To je bil vršič

vzamejo, tega mnenja pa nisem. Nasprotno mislim, da bo država primorana in sicer vsaj v doglednem času primorana — za to, da se deželam olajšajo velika bremena, ki jih imajo nositi.

Čast. gosp. posl. Luckmann je opozoril pred vsem na to, da se mu zdi, da tabela, ki sem jo podal o davkih na 3. strani tiskanega poročila, ni povsem pravilna. Jaz mu v tem oziru odgovarjam, da je posneta od l. 1882, naprej, kjer je izkaz po vseh rubrikah natančen, iz stenografičnih zapisnikov in sicer po davčnih vrstah, kakor so bile podlaga v pokritje deželnih izdatkov. Številke pred l. 1882. pa mi je podalo deželno knjigovodstvo, katero je povedalo, da natančnejših števil nima na razpolaganje, pač pa zadržilo, da so te številke bile za podlago služile proračunom. Moral sem se torej zanašati, da so številke, katere sem prejel od deželnega knjigovodstva, tudi pravilne. Ker je pa mogoče, da to ni res, in ker se o njih resničnosti sam prepričati nisem mogel iz stenografičnih zapisnikov, ker teh števil tam ne nahajamo, nimam ničesar proti resoluciji gospoda poslancea Luckmanna, temveč pozdravljam le nasvet, da bi se deželnemu odboru naročilo, da te številke, ako so nepravilne, dá popraviti, ako so pa pravilne, da dá o njih potrebna pojasnila.

Popolnoma se pa strinjam z izvajanjem gg. predgovornikov častitega tovariša Luckmanna in ekselence barona Schwegla glede industrije v naši državi in glede tega, da ravno novi davek po davčni reformi, in sicer obrtarina, pri podjetjih, ki imajo polagati javne račune, jako opovira snovanje velikih obrtnij. Prav žal mi je, in vsakemu pravemu avstrijskemu rodoljubi mora biti žal, ko vidi, da se dandanes, v času, ko vidimo, kako drage države jedna proti drugi tekmuje, da bi s svojim obrtnim izdelkom nova tržišča pridobila, in kako se trudijo svojo obrt povzdigniti, v naši državi pa zato ničesar ne stori, temveč da v naši državi nesrečna trgovinska in davčna politika celo skuša zamoriti vsako inicijativo za snovanje velikih industrij. (Odobranje.) Ako pogledamo na Ogersko, ki je od l. 1866. sem samostojna, ako pogledamo kake velike olajšave dovoljuje ona za snovanje velikih industrijskih podjetij, kako tam država sama inicijativo poprijet, kako velike davčne olajšave in oprostitve dovoljuje za nekatere stroke na cele vrste let, ako vidimo, kako previdno in pametno Ogrska skrbi za to, da se popolnujejo železnične mreže v deželi, kako z diferencialnimi tarifi skuša izvoz industrijskih izdelkov na najpriljubnejši način spraviti do morja, moram reči, da ti nesrečni narodnostni prepri, katerim konec postaviti v naši državni polovici vlada ali nima moči, ali pa ne volje, zavirajo vsako zdravo delovanje na narodnogospodarskem polju. Jedinna prava rešitev bi pač bila, da se enkrat v tej državni polovici že uveljavi popolna

in kričanje, kakoršnega v Evropi ni, in drugod bi se gotovo mislilo, da se vrši ponočen pretep ali kaj takega, — tu pa se le smatra za „nedolžno“ ljudsko razveseljevanje.

Seveda je tudi pijancev dosti videti ki so po angleškem sistemu, ako se že enkrat vpiljani, tudi prav pošteno pijani. Anglež postane jako familijaren, ako je pijan. Vsak mu je prijatelj, in vsakega povabi na pijačo.

Iz prvih let Johannesburga se pripoveduje sledeča zanimiva dogodka:

Dva Angleža sta našla zlato in svet, na katerem sta ga našla, sta prav dobro prodala, za nekaj sto funtov.

S tem denarjem sta kupila žganjarijo, tako imenovano „bar“ z vsem inventarjem, ter tu sem privabila vsakega, ki je šel mimo, ter mu zastoj dala katerekoli pijače. To je šlo seveda samo toliko časa, dokler ni pošel denar. Potem pa sta šla zopet z nova zlato iskati.

Danes se kaj takega sicer v Johannesburgu ne zgodi več, nekam zmernejše razmere so vender le že.

Za danes zadosti.

Bodite vsi Slovenci srčno pozdravljeni!

V Pretoriji, 11. IV. 1899.

Egon Mosche.

ravnopravnost, ker le ta je pogoj za zdrav razvoj države, za srečno življenje vseh avstrijskih narodov. (Živahno pritrdjevanje v središču in na levi.)

Toda gospoda moja, ako vzamemo v poštev besede, ki so danes padle v tej visoki zbornici, mislim in zdi se mi, da imamo še jako daleč do onega trenutka, ko bo obče priznано, da je neobhodno potrebna avstrijskim narodom ravnopravnost. V tem me potrjujejo besede eks. g. barona Schwegla, potrjuje me pa tudi obnašanje častitih gg. poslancev te (desne) strani ob priliki, ko smo se posvetovali o realnem zakonu. Kaj smo mi takrat zahtevali, ko smo imeli realni zakon v obravnavi, in kaj je zahteval nasvet deželnega odbora, s katerim nam je bil predložen načrt realnega zakona v posvetovanje? Nič drugega, kakor to, da se realka, ki že v Ljubljani obstoji, in realke ki bi se v bodočnosti še utegnile na Kranjskem ustanoviti, postavijo na oni zdravi pedagoški temelj, ki daje poročstvo za učne uspehe. Mi smo zahtevali, da se na realki dá slovenskemu učnemu jeziku več prostora, da se bodo slovenski dijaki v lastnem jeziku poučevali, kakor je to deloma že mogoče na naših gimnazijah. Ako je kakošen postulat opravičen, gotovo je opravičen ta postulat, in jaz mislim, da v nobeni stvari gospodom poslancem te (desne) strani ni še bilo laglje pridružiti se strankama iz središča in leve, kakor v tem resnično opravičenem vprašanju. (Posl. Jelovšek: »To je res!«). Vendar pa tega niso storili, in to mi dokazuje, da v jednom delu prebivalstva naše dežele — sicer v minimalnem, pa glede na njega število vsled kričavo prikrojenega volilnega reda vendar po precejšnjem številu poslancev zastopanim delu prebivalstva te dežele — ni prodrlo še prepričanje, da je treba pravičnosti nasproti vsem sodelovanom, temveč da pri njem velja še vedno mnenje, da sme manjšina še vedno prikrajševati večini njene pravice. Pa še neke druge besede Njegove ekselence g. barona Schwegla, ki jih je danes izpregovoril, me o tem prepričujejo. On se je namreč spomnil sklepa iz leta 1897., kateri je visoka zbornica storila vled njegovega predloga, namreč, da se — ker je mislil na to, da bo enkrat treba ozdraviti deželno gospodarstvo, — ustanovi poseben fond, iz katerega bi bilo mogoče dotične denarne transakcije podpirati. On obžaluje, da se je ta fond lansko leto bil namenil v drug namen; obžaluje to, ker pravi, da namen, za kateri je bil lansko leto odločen ta fond, ima pred vsem izvrševati država. Gospoda moja, to je pač resnično in v tem mu popolnoma pritrujem. Dotični predlanski sklep je bil namreč razveljavljen zato, ker se je iz fonda 70.000 gld. vzelo 50.000 gld. kot prispevek, ki se je državi ponudil za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani, in sklenilo se je nadalje, ne več nalagati takega posebnega fonda zato, ker se je videlo, da so deželne potrebnosti tako narastle, da bi v prihodnjih letih ne bilo mogoče nič več vanj dajati. Videli pa smo, kako so postopali takrat gg. poslanci od veleposestva. Namesto da bi bili z navdušenjem in pravnim prepričanjem tudi svoj glas povzdignili za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani, kakor smo mi želeli, so pa ti gospodje pod vsemi mogočimi pretvezami ugovarjali in nadajali svoje pomisleke, samo da bi se ti pomisleki uslišali na Dunaju, češ, da visoka zbornica v tem vprašanju ni bila jedina. Tudi sicer, prosim, glede jezikovne uredbe. Glede jezikovne uredbe so se čuli istotaki pomisleki z Vaše strani, in gospodje se niste hoteli pridružiti našemu predlogu. To je dokaz, ker ga v jezikovnem vprašanju gospodje iz desnice niso hoteli podpirati, dasiravno sami priznavajo, da bi bila ustanovitev vseučilišča v Ljubljani velike važnosti za deželno stolno mesto in za deželo, da še vedno niso prišli na ono stališče, katero povdarjam jaz, da bi jedino privedlo do sreče in boljšega blagostanja Avstrijo, to je do stališča, da je izvesti jednakopravnost. Ker torej gospodje takrat niso hoteli glasovati za naš predlog, zato je naravno, da pri osrednji vladi ne bo imel tiste veljave, kakor če bi se bil soglasno sprejel, in zato je naravno, da se bomo imeli tudi delj časa boriti, da dosežemo

Dalje v prilogi.

ta svoj cilj. Dosegli ga pa bomo, o tem sem prepričan, ako se bode visoka zbornica zavedala svoje dolžnosti in ne bo samo naglašala, kako veliko važnost na to polaga, temveč tudi dejansko pokazala z materijalnimi žrtvami.

Iz vsega srca bi torej želel, da bi se pri nas narodno-gospodarske razmere tako premenile, da bi vsaj približno mogli primerjati našo državo drugim naprednim državam. To se pa ne bo še tako kmalu zgodilo, in zlasti v naši deželi bo razvoj industrije in obrti zaostajal, ako se uresniči bojazen Njegove ekscelence g. posl. barona Schwegla, da nova železnična zveza s Trstom morda ne bo peljala skozi našo deželo. In o tej stvari si bodem dovolil nekoliko obširneje izpregovoriti. Čita se po časnikih in dobro poučene osebe pripovedujejo, da je sedanji železnični minister zelo naklonjen zvezi s Trstom preko Predela po Soški dolini. Komu pa ima ta zveza služiti? Navaja se — in to naglašajo zlasti vsi tisti, ki goré za to zvezo — da bo na ta način južna Nemčija z Jadranskim morjem zvezana, in da bo veliko prometa, ki ga daje južna Nemčija, kjer je obrt zelo razvita, se obrnilo proti temu morju. Meni se zde, gospoda moja, te premise neopravičene. Meni se zdi, da sloni na glinastih nogah. Meni se zdi taka politika, ki se v trgovskem oziru na druge države ozira, skrajno kvarna. Vsaka država mora gledati, da se njena trgovina, njena obrt razvije, da se njenim izdelkom izstop napravi do pristanišč. Ako ima sedaj Trst dobiti drugo zvezo s severom države, moralo bi se pred vsem ozirati na Moravsko in Češko, kateri deželi imata v naši državi najbolj razvito veliko industrijo. To se da pa le doseči z železnično karavanško, ki bi tekla po naši deželi, bodisi že skozi Bohinj ali Škofjeloško in naprej proti Trstu. Ako se torej napravi Predelska železnica, vidim jaz sledečo perspektivo: Nemčija s svojo zdravo trgovinsko politiko bo takoj — ker so ondi skoro vse železnice v državni upravi, vpeljala diferencialne tarife za Hamburg in za Bremo in kdor ve, koliko je Nemčija za Hamburg storila in kako je to mesto povzdignila na stopinjo, da obeta kmalu postati najvažnejše trgovinsko pristanišče v Evropi, bo priznal, da se je bati, da bo nemška vlada vse mogoče storila, da promet od južne Nemčije do Trsta odvrne in ga priveže na Hamburg in na Bremo. Mi bomo pa potem imeli veliko investicijo v železnici čez Predel, investicijo, v kateri bode kapital mrtev ležal. Nasledek za našo državo bo seveda precejšen moralni maček. Ako je torej kaj opravičeno, je opravičeno gotovo to, da zahtevamo z vso odločnostjo in složno vse stranke v tej visoki zbornici od vlade, da opusti nesrečno misel, katero kakor se zdi, res hoče izvesti južni Nemčiji v korist in se poprime one trgovske politike, katero želi Češka in Moravska in katero zahtevamo tudi mi in poslanci naših sosednih dežel.

Pozdravljam besede Njega eksc. g. posl. barona Schwegla, s katerimi nam je naznanil, da bo o tej stvari imela še zbornica razpravljati.

Sedaj moram pa nekoliko prestopiti tudi na politični del današnje razprave in sicer oziraje se na govore naših predgovornikov gg. Lenarčiča, Šubica in Njega eksc. barona Schwegla. Eksc. g. posl. baron Schwegel je, ozirajoč se na besede gospoda posl. Lenarčiča pred vsem naglašal, da realke nimajo namena, da bi se na njih jezikovno usposabljal in poučevali učenci. Deloma je to res, kolikor eksc. g. posl. baron Schwegel misli na učenje starih klasičnih jezikov, s katerimi se celo na gimnaziji veliko preveč mučijo dijaki na škodo realnih predmetov, ker dandanes obsegajo realni predmeti toliko tvarine, da se v kratkih urah, ki so zanje določene, dijaki niti vsaj količkaj ne morejo vglobiti v to tvarino. Popolnoma prav pa v tej stvari Njegova ekscelenca vendar nima. Nasprotno, realke so bile tudi s tem namenom ustvarjene, da se jezikovno usposablja dijaki in sicer na nekoliko zdravjši podlagi, kakor v gimnazijah, namreč, da se usposablja za življenje, in to je po mojem mnenju veliko vredno, pa naj se že o humanitarni izobrazbi govori kolikor navdušeno se hoče. Za življenje je veliko vredno, da zmorejo dijaki praktično uporabiti to, česar

so se v šoli učili. Ravno zato se na realkah poučujejo moderni jeziki, pri nas francoščina in laščina, drugod pa francoščina in angleščina. Mesto dveh mrtvih jezikov — grščine in latinščine — se torej tukaj učita dva živa jezika. Potemtakem so realke torej zavodi, kjer se ima tudi gojiti jezikovni pouk. Vpraša se sedaj, kakšna uredba jezikovnega pouka je za realke prikladna? Priznali mi bode, da imajo posamezne dežele v naši državi čisto drugačne predpogoje za rešitev tega vprašanja. Kar na Češkem morebiti ugaja ali na Poljskem, to morda pri nas ne ugaja. Čehom ni treba učiti se italijanščine, in zato so uvedli v realke francoščino in angleščino. Pri nas je italijanščina potrebna in zato se na realki pri nas italijanščina tudi poučuje. Ali gospoda moja, res pa je, in tega ne more nihče tajiti, da je pri nas tudi učenje hrvatskega jezika neobhodno potrebno. Jaz sem bil med tistimi poslanci, ki so zadnjič zagovarjali hrvatski jezik in tudi zanj glasovali nasproti predlogu gosp. tovariša Lenarčiča, ki je govoril za ruski jezik, in sicer sem že takrat povedal, da glasujem za hrvatski jezik iz praktičnih razlogov, da bi mi pa sicer boljše ugajal ruski jezik, ker daje učenju večji obzor, in ga njegovo znanje usposablja za širše polje delavnosti. Vendar pa nam je bližje hrvatski jezik, in zakaj gospoda moja? Ne rečem sicer — in v tem oziru dajem prav ekscelenci gosp. poslancu baronu Schweglu — da bi naša industrija, ako bomo hrvatski znali, imela več upanja, da bo na Balkanski poluotok izvažala svoje izdelke, ker je to odvisno čisto od drugih predpogojev. Toda to ne odločuje glede učenja hrvatskega jezika, pač pa druga okolnost, ki se je zadnjič od mene in od obeh gg. predgovornikov te (središča in leve) strani povdarjala. Nikakor ne morem torej pritrditi gosp. poslancu, eksc. baronu Schweglu, ki je dejal, da tisti, ki ima kaj na Balkanu opraviti — in Slovencev gre veliko na Balkanski poluotok — ne bi mogli s hrvatskim jezikom izhajati. Navajal je tudi hrvatski in srbski jezik, češ, da sta to različna jezika. Hrvatski in srbski jezik, gospoda moja, sta si popolnoma jednaka. Jedinna razlika je v pisavi, ker Srbi pišejo s cirilico, Hrvati pa z latinico. Pa tudi bolgarski jezik je tako soroden tema jezika, da vsak Bolgar srbski, odnosno hrvatski jezik prav lahko razume. So celo kraji — in ko sem potoval po Balkanu, prišel sem v nje — po katerih se govori jezik, o katerem je na prvi pogled težko izreči sodbo, je-li bolgarski ali srbski. Vsak izmed Vas je gotovo že čital, da si nekateri kraje na Balkanskem poluotoku prisvajajo Srbi in Bolgari, zlasti v Macedoniji, ravno glede na jezik, ki se tam govori. Razlika med temi jeziki je tako majhna, da kdor zna jednega, bo prav lahko razumeval tudi drugega in občeval v njem ne le z inteligenco, temveč tudi s priprostim ljudmi. Ali gospoda moja, kakor sem dejal v praktičnem oziru je za nas Slovence velikega pomena hrvatski jezik, ker vidimo, da nam je prihodnost v narodno-gospodarskem oziru bolj proti jugu odprta. Odkar je Avstrija okupirala Bosno in Hercegovino — in pri tem menda ne bo ostalo, ampak iskala si bo najbrž pota proti Egejskemu morju — išče veliko Slovencev dela in zaslužka v teh deželah. Brez znanja hrvatskega jezika pa je tam absolutno nemogoče izhajati. Že zato je učenje hrvatskega jezika na realkah neobhodno potrebno, in zato bo vlada, ako priporoči dotični zakonski načrt v Najvišjo sankcijo, le jako dolgo gojeni in goreče čuteni potrebi odpomogla. (Živahno odobravanje v središču in na levi.)

Njegova ekscelenca g. poslanec baron Schwegel se je na politično polje spustil zlasti s tem, da je tovarišu g. Lenarčiču očital, da se predlog, po katerem naj bi se naših realkah vpeljalo učenje ruskega jezika, ne strinja z avstrijskimi nazori. Proti temu očitaniu moram kar najodločneje protestovati. Ravno tako se strinja to učenje z avstrijskimi nazori, kakor se strinja z njimi učenje angleškega, francoskega ali italijanskega jezika. Gospoda moja! Mi v naši državi nimamo ruske irredente. Taka irredenta je nemogoča. Pač pa imamo italijansko irredento. Veliko nevarnejše je torej učenje italijanskega, kakor pa ruskega jezika, če se to že hoče s političnega stališča presoati. Imamo pa,

gospoda moja, še drugo veliko bolj nevarno irredento, in to je: nemška irredenta. (Živahno odobravanje v središču, na levi in na galeriji.) Gospoda moja, vprašam Vas, če o tej irredenti govorim, ali je s stališča avstrijske državne misli srečno bilo, da se je Avstrija v teku časa uravnavala na podlagi, katero zagovarja ekscelenca gosp. poslanec baron Schwegel, še danes, ali je srečno bilo, da se je tako skrbno gojila nemščina? Po mojem mnenju to ni bilo srečno, kajti če bi ne bil nemški jezik se smatral za vez, ki naj bi vezala vse narode te države, za ono vez, za katero ga nekateri, žal, še vedno smatrajo, bi nemška irredenta nikakor ne mogla toliko opraviti, kakor utegne v bodočnosti še opraviti. Sicer je pa tudi trditev, da je nemški jezik vez, ki ima vezati avstrijske narode, nesrečna. Trditev ta je pred vsem anahronistična, kajti nemški jezik že davno ni več taka vez. Jaz smatram vso državo kot celoto. Pa pojdite na pr. na Ogersko, ki neče ničesar vedeti o tej vezi. Pač bi ondi lepo pogledali — zlasti v parlamentu — onega, ki bi tako trditev izustil. Verjemite mi, da bi se vsula nanj grozna toča ne samo besed, temveč morda še kaj drugega. (Veselosť v središču in na levi.) Gospoda moja, isto velja za Hrvatsko; isto velja pa tudi za Dalmacijo, ki je še v zvezi z našo državno polovico in pošilja zastopnike svoje v državni zbor. Isto velja za Galicijo, kjer nemški jezik tudi nima nikakoršne veljave kot vez, ki bi imela vezati Galicijo z Avstrijo. Prepotoval sem Galicijo, zanimal sem se za razmere ondi in reči moram, da če bi si z rusčino in spoljščino kolikor sem je zmožen, ne bil vedel pomagati, da bi se mi bilo — izvzemši velike hotele v večjih mestih, prebito slabo godilo z nemškim jezikom. Torej je popolnoma neresnična trditev, da bi nemški jezik moral biti vez, ki naj bi vezala avstrijske narode. Ne, nemški jezik ni tista vez; ta vez je marveč dinastični čut, to je ljubezen do vladarja, katerega mi ne smatramo za nemškega vladarja, kakor se je letos jedenkrat bilo pri neki predstavi v tukajšnjem gledališču povdarjalo, ampak mi ga smatramo kot avstrijskega vladarja, ki vse narode jednako ljubi in ki jim bode — kajti okoliščine bodo Njegove državne prisilile, da mu to svetujejo — dal jednakopravnost, ki jih bo srečne storila. Torej v tem jaz nahajam vez, ki veže avstrijske narode, ne pa v nemškem jeziku. (Posl. dr. Schaffer: Kateri jezik pa naj bo posredovalni jezik?)

Ako torej Njegova eksc. g. posl. baron Schwegel trdi, da Slovani nimajo nobene pravice, za-se posebno jezikovno vez zahtevati, pa jaz mislim — in s tem bom tudi odgovoril na interpelacijo, ki je bila le, jaz mislim, prijateljsko izrečena od g. posl. dr. Schafferja, ne da bi se bil oficijalno oglasil k besedi — da Slovani imajo vsekako pravico zahtevati zase, da se jim omogoči preskrbeti si jezikovno vez med saboj, kajti jaz mislim, da bo tudi g. posl. eksc. baron Schwegel sam moral priznati, da je jako smešno videti, če pridejo Slovani med se ter začno — sicer ne tudi jaz, ker znam več slovenskih jezikov tako, da se morem v njih sporazumeti — govoriti nemški. Meni se zdi, da je to nekako čudno in da imamo torej čisto prav, ako hrepenimo po tem, da si, kakor so si Italijani za književni jezik izbrali florentinsko narečje, ki se na pr. od Ligurskega, Savojskega ali Sicilijanskega narečja grozno razlikuje, tudi mi Slovani, ako že nimamo jednega pismenega jezika, vsaj jeden slovanski jezik prilastimo, ki nam bo vez. Zato dajem prav tovarišu g. Lenarčiču, ker le s tega stališča smatram, da je umevati njegov predlog. Res je pa tudi, da imajo na Balkanu in v Rusiji, ki se vsled zdrave trgovinske in velikoindustrijske politike tako lepo razvija, tehniki veliko polje, in jaz mislim, da se nam z našimi tehnikami ne bo vedno tako slabo godilo, kakor sedaj, ko jih niti od drugod ne moremo dobiti, na pr. Čehov, dasiravno se Čehi s takim veseljem posvečujejo tehničkim študijam. Mesto ljubljansko, dežela in deželna vlada, potrebujejo sedaj tehnikov, pa jih ne morejo dobiti. Čas pa bo prišel, ker se tudi Slovenci čedalje bolj posvečujejo realističnim študijam, ko bomo imeli zadosti tehničnih moči in ko si bodo morali naši tehnično izobraženi ljudje zunaj dežele iskati dela in zaslužka.

Tak čas mora priti, in čast. g. tovariš Lenarčič, ki ne misli od danes na jutri, ampak dalje, je na teh premisah stavil ta predlog glede upeljave ruskega jezika na naših realkah. Takrat, ko bomo imeli tehnikov, katere v deželi ne bomo več potrebovali, ti tehniki morda nikjer ne bodo imeli odprtega tako lepega polja delavnosti, kakor ravno na Balkanu in v Rusiji, ki bo z daljnim iztokom zvezana z železnico. Zato bi ne bilo odveč, ko bi se slovenski učenci na realki učili ruskega jezika, ali ker nam je hrvatski jezik bližji in praktično za nas pomenljivejši, zato sem glasoval za hrvatski jezik in tudi zagovarjal hrvatski jezik.

Sedaj bom pa končal. Par besedi, katere je g. posl. eksc. baron Schwegel koncem svojega govora izrekel, me je v dno srca speklo; toda priznati moram, da so bile opravičene. Španija in Avstrija! Žalostno zares, ako se v narodnem gospodarstvu Avstrija imenuje poleg Španije, kjer je slaba in napačna uprava zakrivila popolno državno in narodno gospodarsko propadlost! Zato želim, da bi pri nas državna uprava v pravem času še krenila na boljša pota. Želim to in zato sem prej naglašal, da je pred vsem treba izvedbe ravnopravnosti, da se pridobi moči, ki se sedaj trtijo v političnih bojih, za tekmovanje na narodno gospodarskem polju. Ker se je pa očitalo, da meri predlog g. posl. Lenarčiča predalet, in da se ne da opravičevati z avstrijskega stališča, moram pri tej priliki poseči nazaj na neke v tej zbornici izgovorjene besede. Če se je dejalo »Gott sei Dank«, da pri nas še ni potrebe po učenju ruskega jezika — moram pa jaz vzklikniti, da »leider« preveč tičimo v nemščini, in da to utegne biti še jako usodno za državo. Gospoda moja! Nemčija je začela v poslednjem času grandiozno kolonijalno politiko, zlasti na istočnih obalah Afrike in Azije, kamor je posebno pozornost obrnila in kjer si išče novih tržišč. Prepričan sem, da bode vsled svoje žilavosti in brezobzirnosti tudi reusirala, in da si bo nova pristanišča in nove zemlje pridobila za oddajo svojih obrtnih izdelkov. Zdi se mi pa tudi, da čim bolj se bo njena moč širila v Aziji in Afriki, tem bolje bode čutila, da jej je pot iz Hamburga in Breme predolga tje kaj in tem preje si bode začela iskati bližjega pota do morja. Ta bližji pot pa pelje po deželah, koder stanujemo mi, po »dednih deželah« v Trst — k Jadranskemu morju. Zato že prežijo na Nemškem in se javno oglašajo močje, ki trdijo, da si bo morala Nemčija tudi te kraje priboriti, in jaz že s strahom vidim čas pred seboj, ko se bode s tem nazorom priznavali tudi nemški državniki; jaz vidim čase pred seboj, ko nam bode iz sedanjega zaveznika nastal ljut nasprotnik, ki si bode z jeklom in železom hotel proklestiti pot do Jadranskega morja. Kdo, gospoda moja, bo pa takrat najboljša opora za državo, po kateri vodi pot proti Adriji? Ne Nemci, ne nemški jezik, kajti takrat bo takih vitezov, kakor Schönerer in Wolf, vstajala cela množica, ampak slovanski prebivalstvo. Zato pa pravim — in te besede govorim tudi na Vašo adresu, gospoda od desne strani te zbornice — da se bode, če boste preveč delovali za širjenje nemškega jezika po teh krajih na škodo slovenskemu jeziku, bojim se, jedenkrat to na škodo Avstrije jako hudo maščevalo. (Burno odobravanje in ploskanje v središču, na levi in na galeriji.)

Sedaj pa predlagam, kakor sem že spočetka storil, da se preide v nadrobno razpravo.

V Ljubljani, 13. maja.

Jezikovno vprašanje.

„Hlas Naroda“ poroča, da ni res, da bi hotela vlada veljavo jezikovnega zakona razširiti tudi na Moravsko, nego ga hoče omejiti jedino le na Češko. S tem bode jezikovno vprašanje rešeno morda — gotovo tudi to ni — za Čeha in češke Nemce, za vse druge narode, ki žive v mešanih deželah pa ostane vse pri starem. Deželne manjšine bi ostale še nadalje nezavarovane proti jezikovnim atentatom resničnih ali tudi samo navideznih večin. „Hlas Naroda“ javlja nadalje, da se pri državnozborni debati o jezikovnem zakonu za Češko brezdvomno oglašajo Jugoslovani ki bodo zahtevali, da dobi jezik

kovni zakon veljavo za vso Avstrijo. S tem bi se vsaj nekoliko oslabili ugovori glede kompetence državnega zbora.

Program nemške opozicije
bo kmalu gotov, kajti prihodnji teden se snide ožji odbor na Dunaju na konferenco, da se domeni še o končnih določbah. Vsi zastopniki in zaupniki nemške opozicije pa se snidejo o binkošti. Vprašanje, ali se program objavi ali pa skriva v neprodno temo absolutne tajnosti, še doslej ni rešeno.

Nagodbeno vprašanje.

Madjari so začeli odnehati, in njihovi listi ne pišejo glede nagodbe več toli zagrizeno. Ogerski državni zbor sprejme le še zakonski načrt o reviziji hišnega reda. To se zgodi v dveh dneh, potem se zasedanje zaključí. Prvi zakonski načrt, ki se predloži zbornici v jeseni, bo predloga o samostojnih določbah Ogerske glede nagodbe. V to svrhu se morata avstrijska in ogerska vlada zjediniti, in zagadeti so nova pogajanja neobhodno potrebna. Listi že poročajo, da se bo vršila nova konferenca obeh ministerstev pod predsedstvom cesarja. „Narodni Listy“ poročajo, da je pl. Széll znova vprašal člene avstrijskega kabineta, ali morejo dati poročstvo, da bo sklep skupne ministrske konference pritril tudi avstrijski državni zbor. Mlad češko glasilo meni, da tega poročstva avstrijska vlada ni mogla dati, „kajti v očigled sedanjim razmeram v Avstriji je nemogoče reči, kakšna bo večina v parlamentu“. „Narodni Listy“ namigujejo torej, da je možno, da se ustvari nova večina — morda brez Čehov. To poročilo mlad češkega glasila je pač v čudnem protislovju z zatrjevanjem raznih odličnih členov desnice, da je večina solidarna in še složnejša kakor kdaj prej.

Novo Pellouxovo ministerstvo.

Generalu Pellouxu se je vzlic velikim težavam vendarla posrečilo sestaviti novo ministerstvo. Namestu admirala Canevara je prevzel portfelj zunanjega ministerstva prejšnji zunanji minister, stari Visconti-Venosta. Tudi večino drugih portfeljev so prevzeli novi možje. Vender pa ostane značaj Pellouxovega ministerstva nespremenjen — reakcionaren.

Dopisi.

Iz Metlike, 12. maja. Dobra kanalizacija je hvalevredna stvar. Zato moramo priznati, da stranka, koje posameznik ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe, namreč klerikalna, le v interesu sanitete deluje, če ima več odvodov za različne svoje tekočine. V „Slovenču“ imajo na pipi petijot, v „Slovenskem Listu“ — ki izhaja za sramoto Slovencev že IV. leto — pa to čijo gnojnico.

Nekaj klerikalne gospode metliške zbadel je „govor“ „Konfucija Kvasa“ tako, da so besneli. Zvarili so pijačo, ki pa ni bila petijot, tedaj ne za „Slovenčev“ pivnico, ampak za šnopsarijo „Slovenskega Lista“. Zvarili so v Metliki gospodje v črni suknji smrdljivo tekočino, katero so polili po metliških trgovcih. Ingredijencije te klerikalne tekočine bile so same privatne razmere. Ni dobro spirati domačega perila v javnosti. A gotovim gospodom se ne gabi posel „umazane perice“. Toda gospodje, tudi na črni suknji pozna se madež! Če hočete, da posnemamo Vašo zlobnost, smo Vam na razpolago. Najbolje, da Vam damo malo poskušajo.

Ni še dolgo tega, ko je na znanem prostoru v Metliki vibrirala vsled neznane gonilne moči tam stoječa kočija, iz koje se je izlupil parček. Barve obleke moškega nečemo povedati. Kdor pa hoče poizvedeti natančnejših podatkov, naj vpraša pri gospodinji, ki se je o „blagoslovu“ prepričala.

Če Vam ta cigareta premalo diši, nam je na razpolago še hujši „duhan“.

Rodbinske razmere so Vam „kavijar“, katerega prodajate v Vašem konsumu. Ne pozabite pa, da imamo tudi mi metliški trgovci naprodaj različne pikantne jestvine, ki bi pa Vašim grlom ne bile prijetne.

„Mir vam bodi“ imate le na jeziku, v roki pa držite ali bojno kopje, s kojim uničujete eksistence, ali pa golido, iz koje polivate gnojnico na Vam neprijljubne osebe.

Mi metliški napredni trgovci in obrtniki pa se ne bojimo niti Vašega kopja, niti golide, in Vas nismo in ne bomo odpuščanja prosili, marveč smo naročili že

„Rokelnu“, da Vam podkuje kopita, da bode z večjim efektom brcali pod pokroviteljstvom škofa, do kojega smo se „brez vapeha“ obrnili telegrafskim potom.

Ker nečemo, da bi Vas preveč ušesa bolela, Vam bomo na zahtevanje raje prihodnjič kaj zatrobili „po umazani ljubljanski trobenti“ in se priporočamo še dalje za neprostovoljno reklamo.

Iz metliške okolice, dne 7. maja. Kakor nima prav človek, da svojo ljubo zdravje ve ceniti in čislati šele v boleznih, tako nima prav, če vé čislati korist požarnih bramb šele v nesreči — pri ognji. Koliko je vredno prvo in drugo! Da res vemo čislati požarno brambo, bi najlože pokazali s tem, če bi pristopili kot podporni udje k njej. Smoter požarnih bramb je človekoljuben, in plemenito je njih geslo: „Na pomoč!“ Kakor drugod praznovala je tudi metliška požarna bramba svojega patrona sv. Florijana po običajnem vzporedju. Ni mi namen o tem obširneje pisati, le občudovanje in spoštovanje do metliške požarne hočem izreči. Sloga in vzorna disciplina obče koristnega tega društva spozna se pri vsaki priliki, naj si isto nastopi pri raznih cerkvenih slavnostih ali pri svojih rednih vajah. Vsakokrat in povsod vidiš prav vojaško disciplino in pokorščino. Od tako izvežbane požarne brambe, kakor je metliška, smemo o času sile, pričakovati mnogo. Da je disciplina omenjene požarne brambe tako vzorna, k temu pripomore vsak njeni ud, a največ pa načelnistvo. Vsak je na svojem mestu. Prav blagodejno pa vpliva na razvoj tega prekornostnega društva tudi mestna godba pod vodstvom g. Goloba. Z jedno besedo, vse je delavno in žilavo, in vsak je na svojem mestu prav po vojaško. Kakor vojaki krog svojega poveljnika, tako se zbirajo vrli brambovci krog svojega načelnika, gospoda E. Gangla, in rekel bi: „na sam pogled je storjeno, kar se veleva“. Kaj tacega ni videti kjer-sibodi. — Okoličan, metliški faran.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 13. maja.

— **Osebnosti.** Naš rojak konzul Alojzij Pogačar premeščen je iz Jassyja v Kajiro. — Občina Slap pri Vipavi je imenovala g. učitelja Franca Punčuha, ki je tudi načelnik posojilnice v Slapu, častnim občanom.

— **Šušteršič contra Žitnik ali klerikalno hinavstvo.** Predvčeršnjim je „Tagespost“ priobčila naslednje pismo: „Cenjenemu uredništvu „Tagesposte“ v Gradcu. Pod naslovom „Domač boj v Sloveniji“ ste dali v svojem cenjenem listu dne 8. t. m. prostora dopisu iz Ljubljane o aferi drž. poslanca dr. Žitnika. Ta dopis reproducira v bistvu neki članek „Slovenskega Naroda“, ki se završuje: „Osramočen pa ni samo dr. Žitnik, osramočena je z njim tudi vsa njegova stranka in vsak posamezen njen člen. Stranka, katera trpi mej seboj elemente, ki so bili postavljeni na tako sramoten način na laž, stranka, katera taci svojih pristašev ne prisili, da se odpovedo mandatom, in niti besedice ne reče, da odbije od sebe vsako identificiranje z njimi, taka parlamentarna stranka ni več dostojna stranka in nima nobene pravice več do spoštovanja. Obsodba dr. Žitnika pada na celo katoliško narodno stranko itd.“ Temu nasproti prosim, da sprejmete v svojem cenjenem listu sledeča pojasnila: Katoliško-narodno stranko vodstvo se je bavilo s to zadevo že lani, takoj ko se je dogodila znana aféra dr. Žitnika v deželni zboru, ter je o nji tudi sklenilo, da se pozove dr. Žitnik, naj odloži svoj državno-zborski in deželnozborški mandat. Na ta poziv je odgovoril dr. Žitnik z izstopom iz vseh odsekov katoliško-narodne stranke in iz kluba katoliško-narodnih deželnih poslancev in izjavil, da se pogovori radi svojih mandatov s svojimi volilci, in da ne priznava razen svojim volivcem nikomur pravice, soditi glede tega, ali naj mandata obdrži ali odloži. S tem je bila aféra za katoliško-narodno stranko opravljen. V resnici je dr. Žitnik obdržal svoja mandata do danes, in to ni, kakor je iz povedanega razvidno, krivda katoliško-narodne stranke. Pač pa ima veliko krivdo pri tem ravno stranka „Slovenskega Naroda“, takozvana narodno-napredna stranka, katere razni člani so dr. Žitnika potrdili v sklepu, da svoja mandata obdrži, ter so ga

naravnost pozivljali, naj se nikar ne da „terorizirati“ od katoliško-narodne stranke. Napram dr. Žitniku so obsojali ostro postopanje katoliško-narodne stranke ter imenovali to strogost nekrščansko ter primerjali to strogost s svojimi „blagimi, odpustljivimi, zares krščanskim“ mišljenjem. Tako se je zgodilo, da je obdržal dr. Žitnik do danes svoja mandata. Po tem pojasnjenju, ki je strogo stvarno, se obsojajo navedena izvajanja „Slov. Naroda“ sama. Za objavo teh vrstic še naprej se zahvaljujoč beležim se z odličnim spoštovanjem dr. Ivan Šušteršič, predsednik vodstva katoliško-narodne stranke. V Ljubljani, 9. maja 1899. — Tu imamo pred seboj uprav klasičen izgled klerikalnega hinavstva. Izjava nima drugega namena, kakor oprati klerikalno stranko pred zunanjim svetom in odvrniti od nje madež, da je solidarna z dr. Žitnikom, v tem, ko je dejanjski še danes z njim popolnoma zlozna. Šušteršič pravi, da je klerikalna stranka že lani pozvala dr. Žitnika, naj odloži svoje mandate. Mitega kratko malo ne verjamemo. Ako bi bila stranka res kaj tacega sklenila, bi bila to vendar objavila v svojem oficijalnem listu v „Slovenču“, toda „Slovenec“ še nikdar ni znil besedice o tej aferi, oficijalno glasilo klerikalne stranke molči dosledno o njej in tudi ni še z nobeno besedo omenilo sklepa razsodišča, katero je v letošnjem zasedanju dež. zbora obsodilo dr. Žitnika. To postopanje „Slovenca“ svedoči jasno, da hoče klerikalna stranka celo afero prikriti in utajiti in s tem omogočiti dr. Žitniku, da obdrži svoja mandata. Kobi imela klerikalna stranka količkaj dobre volje, bi bila vsaj v „Slovenču“ naznanila, da dr. Žitnik ni več člen njene stranke, in da ga je pozvala, naj odloži mandata, a ker ničesar tacega storila ni, ji smemo s polno pravico zalučiti v obraz očitanje, da se čisto nič ne spodtika ob Žitnikovem grehu, in da smatra Žitnikovo postopanje za opravičljivo in dopustno. V očigled temu je naravnost smešno, da se dr. Šušteršič izgovarja na neke pristaše naše stranke, ki Žitnik u prigovarjajo, naj ne odloži mandatov, po katerih tako zelo kopri — dr. Šušteršič!

— **Deželni zbor kranjski.** V večerajšnji seji se je unela daljša debata glede zgradbe deželnega dvorca. Posl. Grasselli je poročal o zavarovanju poslov, posl. dr. Tavčar o komasacijskem zakonu, posl. Božič o raznih cestnih zadevah, posl. Murnik o obrtni šoli, posl. dr. Tavčar o Šubičevem predlogu glede deželne obrtne komisije in posl. Jelovšek o znižanju pristojbin pri prepisu malih in srednjih posestev. — V današnji seji je najprej dr. Majaron utemeljeval svoj samostalni predlog glede ustanovitve nadsodišča v Ljubljani, potem pa je dr. Schaffer poročal o ustanovitvi deželnega zaklada za melioracije in javna dela. V debato sta posegla poslanca baron Schwegel in Grasselli, ter deželni predsednik baron Hein, na kar je zbornica odobrila predloženi zakonski načrt. Zbornica je nadalje še dognala vprašanje o cesti Novo mesto-Žužemberk-Ljubljana in o preskrbljenju Suhe Krajine s pitno vodo ter rešila več prošenj. Prihodnja seja bo v ponedeljek.

— **Volitev ljubljanskega župana.** Ker je poslovna doba g. župana Iv. Hribarja potekla, se bo vršila 18. t. m. nova volitev župana. Volitev bode vodil po letih najstarejši obč. svetnik ter se morajo vdeležiti volitve vsi obč. svetniki. Kdor neopravičen ne pride ali odide pred koncem volitve, izgubi za dobo treh let svoj mandat ter se v tem času ne more znova voliti. Po županovi volitvi se izvoli tudi podžupan in se določijo stalne sekcije.

— **„Mera je polna“.** „Edinost“ prijavlja članek, v katerem ostro kritikuje vladno postopanje na Primorskem in navajajoč res gorostasne slučaje vladne solidarnosti z iredento in vladnega nasprotstva proti Slovincem in Hrvatom pravi: „Sedaj je prišla doba odločnih besed in odločnih dejanj. Ako nam skupine večine ne morejo preskrbeti zadoščenja, je to za nas že sto razlogov, ako nam ga pa nočejo dati, je pa tisoč razlogov, da jej obrnemo hrbet. Vemo, da tudi v opoziciji ne bo uspehov, ali ne bo jih manje (ker jih ne more biti), nego smo jih imeli s svojim hlapčevanjem. Če — pravimo: če, a ni tako — je res tako, da moramo pasti, pa pa-

dimo — kakor možje, da odvrnemo vsaj to sramoto, da bi govorili potomci, da smo sami utaknili glavo v sanjko. Če ne moremo drugje, rešimo vsaj svojo čast! Danes treba še, da naravnost povemo svoje mnenje, kajti molčanje bi bilo zločinstvo na narodu! Slovensko-hrvatskega poslanca, ki bi še nadalje vztrajal v večini, ki nam ne more ali noče dati zadoščenja za tako mero krivice, in ki bi dajal svoj glas na dispozicijo vladi, ki je solidarna z našimi nasprotniki, smatrati bi morali za — izdajico!“

— **Iz istrskega deželnega zbora.** Brzjavno se poroča, da so italijanski dež. poslanci istrskega dež. zbora na predlog posl. dr. Bubbe sklenili, da se veljavnost mandatov slovanskih poslancev, ki vztrajajo v abstinenci, za sedaj še ne prekliče.

— **„Kronjurist“ dr. Brejco** je pri sodišču v Rožku na Koroškem v neki pravdni zadevi obravnaval slovenski. Po končani zadevi pa se je opravičeval, da je moral obravnavati slovenski, ker sicer bi ga napadali slovenski listi. Dr. Brejco je govoril torej le iz strahu pred domačimi listi slovenski, ne pa iz notranjega prepričanja, ne iz narodne zavednosti. Seveda so se nemški juristi strahopetnosti slovenskega „radikalca“ pošteno rogali. „Kronjurist“ dr. Brejco je torej res poklican, da uči odvetnike a la dr. Stor kako naj stopa slovenski odvetnik.

— **Dobrodelne predstave v deželni gledališču** so imele 3553 gl. 62 kr. dohodkov in 1456 gold. 61 kr. izdatkov, tako da ostane čisti dohodek 2097 gold. 1 kr., ki so se razdelili mej tri dobrodelne zavode.

— **Češki turisti dospo jutri iz Mostarja v Sarajevo**, kjer jih pozdravi župan Hadži Nezir Eff. Skalić na čelu obč. sveta. Mesto jim priredi najprijaznejši sprejem. V Ljubljano pridejo Čehi na binkošne praznike.

— **Vsiljevanje nemščine.** Iz krogov slovenskih trgovskih pomočnikov nam pišejo: Že zopet vsiljujejo to blaženo nemščino pri trgovskem bolniškem in, podpornem društvu v Ljubljani za slovenske člene. Dne 8. t. m. smo poročali v „Slov. Narodu“, da so se razposlala za redno občno skupščino samó nemška vabila, ali sedaj opažamo že v drugič, da so tudi letna poročila samo nemška. Pri zadnji občni skupščini je bilo obljubljeno, da bodo nove tiskovine samó dvojezične in se bodo nemške samo toliko časa vporabljale, dokler je še kaj starih. Ali so torej sedaj izdana letna poročila tudi stare tiskovine?

— **Mestna posredovalnica za delo in službe.** Leta 1897. predložil je že bil magistratni policijski svetnik F. Podgoršek mestnemu občinskemu svetu obširno poročilo za ustanovitev mestne posredovalnice za delo in službe, in je občinski svet bil tudi sklenil, da se taka posredovalnica ustanovi. Ker pa je bilo tudi sklenjeno, da se za posredovanje zahteva nizka pristojbina (10 vinarjev), ni deželna vlada mestni občini podelila koncesije za posredovanje, češ, da bi bilo to veliko pridobitno podjetje mestne občine. Kakor čujemo je sedaj magistratni policijski svetnik F. Podgoršek, kateri se je bil dne 2. t. m. na Dunaji udeležil enketi za deloposredovanje, predložil vnovič svoje poročilo in predlagal, da se posredovanje za delo in službe vrši popolnoma brezplačno in da se ustanovi samostojni deloposredovalni urad. Mestni magistrat se je bil obrnil do delodajalcev in delojemalcev v Ljubljani, da so izrekli svoje mnenje o nameravani ustanovitvi mestne posredovalnice za delo. Skoraj jednoglasno so se vsi vprašanci izrekli za ustanovitev in za brezplačno posredovanje in so naglašali, da bi bila rešitev vprašanja o deloposredovanju častno socialno-politiško dejanje. Upamo, da se bode to sedaj zgodilo.

— **Prednost konsumnih društev.** Nekje se je zadnji čas pripetilo, — radovednežem na zahtevanje ime in datum, — da je liberalnemu gostilničarju zmanjkalo moke. Kruha pa je bilo treba. Obrnil se je tedaj do svojega soseda, naj mu leta preskrbi iz konsumnega društva, v katero je vpisan, 25 kg. bele moke. Sosed je bil prijazen in je prošnji ugodil. Ko je tedaj gostilničar dobil moko, jo je doma — ta neverjetni

➡ Dalje v prilogi. ➡

liberalec, — še jedenkrat pretehtal: Moka je tehtala doma samo 23 kg. Začuden pošlje tedaj še jedenkrat svojega soseda z moko nazaj, češ, kje sta še dva kilograma moke, katero je že pošteno plačal. Sedaj se mu je v konsumnem društvu dopovedalo, da so se pri tehtanju zmotili. Prednost konsumnih društev je tedaj ta, da se čim, katerega zagreši trgovec, imenuje goljufija, a če ga zagreši konsumno društvo, pa le — pomota.

— **Izžrebani porotniki.** Pri c. kr. deželni sodišču v Ljubljani so bili izžrebani za porotno sodišče, ki se prične dne 5. junija t. l., ti-le porotniki: Benedikt Jos., trgovec v Ljubljani; Burger Jakob, posestnik v Spodnji Šiški; Dornig Jožef, knjigovodja v Ljubljani; Fürsager Leopold, trgovec v Radoljici; Gričar Ivan, trgovec v Ljubljani; Golob Jož, posestnik v Kranju; Gartner Al., trgovec in posestnik v Gor. Planini nad Logatcem; Gallé Adolf, graščak v Gornji Šiški; Hajek Ed., trgovec v Ljubljani; Homan A., pekovski mojster v Škofji Loki; Janesch Ivan, tovarnar v Ljubljani; Janežič Emil, umirovljeni davčni kontrolor v Perovi; Jeršinovec Mirko, strojar na Hribu pri Vrhniki; Krejci Anton, krznar v Ljubljani; Križaj Franjo, trgovec v Šempetru pri Postojini; Korenčan Val., krčmar v Naklem pri Kranju; Kočevar Franjo, posestnik na Vrhniki; Lavičar Gašpar, trgovec v Kranjski gori; Mikuž Ant., trgovec v Ljubljani; Mejač Andrej, vinotržec v Kapljivasi pri Kamniku; Omejc Ferdo, deželne blagajnice oficial v Ljubljani; Počivalnik Drag., krčmar v Ljubljani; Poljšak Franjo, gostilničar v Vodmatu; Predovič Elija, trgovec v Ljubljani; Puppo Drag., trgovec v Kranju; Primar Ivan, posestnik v Zalogu pri Ljubljani; Rus Janez, krojač v Zagorici, Radoljici; Špoljarič Janez, posestnik v Ljubljani; Starč Ferdo, c. kr. okrajni sodnik v pok. v Ljubljani; Štrukelj Franjo, trgovec v Ljubljani; Šlibar Franjo, trgovec v Škofji Loki; Švigelj Franjo, lesni trgovec na Bregu pri Vrhniki; Tomšič Ignacij, mlinar na Hribu pri Vrhniki; Žigon Mat., trgovec v Škofji Loki; Zimmermann Jožef, posestnik v Zagorju; Žumer Jakob, trgovec Podhomom pri Radoljici. — **Namestovalni porotniki:** Acceto Jakob, zidar in posestnik, Bergant Štefan, gostilničar, Breskvar Valentin, posestnik, Požlep Anton, posestnik, Rovšek Davorin, fotograf, Rozman Franjo, gostilničar, Rudholzer Franjo, optik, Tschurn Dragotin ml., pristav nac. banke, vsi v Ljubljani in Zupin Janez, oštr v Vodmatu.

— **Na c. kr. moškem in ženskem učiteljsku v Ljubljani** se začno pismeni zrelostni izpiti dne 24. maja; tem slede izpiti iz spretnosti. Izpiti za učiteljske ženskih ročnih del se bodo vršili od 12. junija naprej.

— **Iznajdba slovenskega stotnika.** Gospod Fridolin Kaučič, stotnik v Jaro-slavi, je iznašel novo vizirno zrcalo, ki se uvede z ministrskim ukazom z dne 17. aprila t. l. namestu „M. 88. vizirnega zrcala“ z imenom „M. 95. vizirno zrcalo“.

— **Umrl je gosp. Ivan Dominik,** okrožni zdravnik v Železnikih. Pokojnik je bil zaveden narodnjak ter je bil svoj čas vrl člen pevskega zbora ljubljanske čitalnice. Zapustil je vdovo in omoženo hčer. Naj v miru počiva! — **Dodatno se nam poroča,** da je društvo zdravnikov na Kranjskem darovalo namesto venca na rakev pokojnega člana g. J. Dominika, okrožnega zdravnika v Železnikih, 10 gld. v ustanovo za vdove in sirote členov društva.

— **Slovenski ne znajo več pri slovenskem 17. pešpolku v Celovcu.** Poroča se namreč: Eden izmed rezervistov je slovenski javil, da je prišel k vajam! Stotnik pa ga je dal zato zapreti!

— **Kolesarsko društvo „Ilirija“** na znanja, da je moralo vsled nepričakovanih ovir premestiti svoj cilj v toliko, da ne bode pred „Narodnim domom“, marveč pri mitnici na Tržaški cesti. Bratom členom, kateri so se oglasili k dirki se naznanja, da morajo tekmovali pri tej dirki na cestno dirkalnih kolesih. Korakodelalci dovoljeni so samo na kolesih z jednim in dvema sedloma. Ostali program ostane nespremenjen.

— **Obrtno gibanje v Ljubljani.** Tekom meseca aprila pričeli so v Ljubljani izvrševati obrt in sicer: Preskar Anton, sv. Petra cesta št. 6, malo trgovino z moškimi perilom, zavratnicami in krojaškimi potrebščinami; Elsner Viktorija, Lingarjeve ulice

št. 1, trgovino s krojnim blagom in umetnimi cveticami; Jarc Josipina, Stari trg št. 20, malo trgovino z mešanim blagom; Pavovec Jakob, sv. Jakoba trg, prodajo slamenikov; Kajzar Uršula, Stari trg št. 11, sejmstvo z mešanim blagom; Kosec Terezija, sv. Petra nasip št. 33, žensko krojaštvo; Punčuh Jakob, sv. Petra cesta št. 25, sejmstvo z galanterijskim blagom in devocijonalijami; Marovt Ivan, Radeckega cesta št. 24, prevažanje oseb; Kosec Ivan, Breg št. 10, brivski obrt; Miglar Helena, Pred prulami št. 29, sejmstvo s kramarskim blagom. — **Odpovedali,** oziroma faktično opustili pa so obrt in sicer: Milavec Emilija, Stari trg št. 24, branjarijo; Schmidmayer Rudolf, Stari trg št. 9, trgovino z jermenarskim in vrvarskim blagom; Jenko Anton, Kurja vas, strugarski obrt; Kahne Jernej, Mestni trg št. 10, tapetarski obrt; Drnovšek Ana, Krakovski nasip št. 27, izkuho. — **Gostilničarski in krčmarski obrt** Franca Rozmana na sv. Jakoba trgu št. 2 vzela je v zakup Ana Marija Tosti.

— **Poštno in brzojavno ravnanje** naznanja, da se smeje odslej vrednostna pisma (Lettres de valeur) z napovedano vrednostjo do najvišjega zneska 1200 gld. = 3000 frankov tudi v Britsko Indijo pošiljati.

— **Veselica v postojnski jami.** Na Binkoštni ponedeljek vozijo k veselici v postojnski jami posebni vlaki z znižanimi vožnimi cenami iz Ljubljane, Trsta, Reke in Kormina ter nazaj. V vožnini je všteta že vstopnina v jamo. Vse drugo je razvidno na lepakih.

— **Nesreča.** Našo včerajšnjo notico o ponesrečenju 6letnega Milana Urbančiča nam je popolniti v toliko, da je bil dečko vedno pod nadzorstvom in da so ga že nekaj minut potem, ko so ga pogrešili, našli mrtvega.

— **Samomor.** Na poti Zidan most-Radeče ustrelil se je v nedeljo popoldan neznan popotnik z revolverjem v usta ter bil takoj mrtev.

— **Kaznjeneц utekel.** V Kočevju zaprti cigan Bogoljub Krebs, ki je sumen, da je vlomil in ki se je z vso silo branil orožnikov, je iz ječe, ko se je čistila, utekel. Krebs je rojen na Hrvaškem, v Zlatarju, ter je bržčas bežal preko meje v rojstveni kraj.

— **Letina.** Deževno vreme zadnjih dnij je — kakor se nam iz raznih krajev naše dežele poroča — kaj dobrodejno uplivalo na razvoj vegetacije. Žito uspeva, sadno drevje obeta mnogo sadu in tudi vinska trta dosedaj ni trpela škode. Setev jarine je skoraj povsod že končana ter posajen tudi krompir in koruza. Tudi iz sednjih dežel prihajajo ugodna poročila.

— **Vojaški koncerti** se začno jutri na Koslerjevem vrtu ter se bodo vršili odslej vsako nedeljo in vsak praznik. Začetek bo vedno ob 3. popoldne. Vstopnine ni.

— **Predstave Šilukov** se začno vršiti danes popoldne na dirkališču slovenskih biciklistov.

— **Opično gledališče** bode odprto samo še danes in jutri.

— **Bioskop,** ki se razkazuje v Lattermannovem drevoredu, odpotuje v ponedeljek iz Ljubljane. Jutri bodo zadnje predstave. Podobe so mirne in jako zanimive, med njimi je posebno omeniti „Razgled Ljubljane“.

* **D' Annunzio — odklonjen.** V Zagrebu so igrali dne 9. t. m. sploh prvič enodejanski tragični poem „Sen ob solnčnem zahodu v jeseni“. Ta jed nodejanka je popolnoma pogorela, kajti občinstvo jo je z roganjem in smejanjem tako odločno odklonilo, kakor še nobene igre. Ta poraz največjega in najslavnejšega sedaj živečega italijanskega pesnika Gabri-jela d' Annunzia je iznenadil vso hrvaško modernost, kajti zagrebško občinstvo je v obče za moderna dramatska in pripovedovalna dela prav vneto. D' Annunzio je pravi anarhist na polju dramatike; vsa pravila zameta ter piše prav za prav le dramatične pesni z dolgimi samogovori in dvogovori. Dejanje se vrši za kulisami in mej premori, tragika pa se nekako reflektira na obličju in v besedah delujočih oseb. D' Annunzio je nedosežen mojster v verzih, vsega občudovanja vreden pesnik, a dramatik v dosedanjem pomenu ni. „Il verso è tutto“ (Verz je vse) je njegovo geslo, pa tudi drugih dekadentov. Glavno

vlogo je igrala prekrasno gospa Strozzi-Ružička.

* **Strašen požar.** Iz Černovic brzojavljajo, da je nastal v občini Gurahmora strašen požar. Zgorelo je že dvesto hiš, med njimi tudi poslopja okrajnega glavarstva in sodišča, pošta, šola, cerkev in župnišče. Ker je hud veter, se je bati, da bode začel tudi bližnji gozd goreti. Kako je ogenj nastal, dosedaj še ni znano.

* **Maščevanje židovskih pisateljev.** Izdajatelja lista „Fackel“, Karola Krausa je dunajski dramatik O. Friedmann napadel v kavarni „Imperial“ ter ga tako pretepel, da je obležal. Kraus je „raztrgal“ v svojem listu sušmarsko igro Friedman-novo „Dreieck“, zato se je žid maščeval. Pomagali so mu pri tej nemoški osveti pisatelji Leo Hirschfeld, Feliks Dörmann in drugi, katere je „Fackel“ tudi smešila.

* **Velikanski požar.** Iz Murana poročajo, da je popolnoma zgorela vas Tabland, ki je imela 141 hiš in cerkev.

* **Morilec iz pohote.** V Szegszardu na Ogerskem je 28letni Štefan Szabo onečastil 5½ leta staro Miciko Hermann ter jo potem zadavil. Morilec je hotel narod pobiti, in mati umorjene deklice ga je hotela z nožem zaklati, a orožništvo je to zabilo.

* **Samomor iz dolgega časa.** V Budimpešti se je nedavno ustrelil 22letnikrojaški pomočnik, Anton Stolza, kateri je ostavil svojemu gospodarju sledeč pismo: „... Tako strašno dolgočasno je na zemlji, da ne morem dalje časa tega vzdržati, bolje je, da se odvedem s posebnim vlakom na oni svet. Moja poslednja želja je, da se moje mrtvo telo odpelje v moj rojstni kraj, ker ne maram biti pokopan v gnezdju Budimpešti. Ohranite me v dobrem spominu. Vaš Tonček.“

* **Preteška dama.** Te dni se je hotela neka sila debela dama v Parizu peljati s fijakarskim vozom, toda komaj je voznik pognal, se je voz udril, in dama je kričeč in jokajoč tekla z vozom, dokler ni neki policaj ustavil konja. Toda dama ni mogla zlesti iz voza, ampak dvigniti so morali šele voz ter jo rešiti tako iz potrtega „fijakerja“.

* **Najbogatejše dete** je brez dvombe novorojenec Harry Payne Vitneya in njegove žene Gertrude Vanderbilt Vitney. Premoženje tega otroka znaša že sedaj 20 milijonov kron. Poleg tega je pa to dete še v bližnjem sorodstvu s petdesetimi milijonarji, z nekim vojvodo, vojvodinjo, s princem in princezino. Igrače tega dečka so vse od slonove kosti ali zlata in okrašene z dragimi kameni.

* **Bogata vdova.** Pred letom se je poročila ameriška pevka Sybil Sanderson z nekim francoskim Kubancem, Antonom Terryjem. Pred dvema mesecema pa ji je soprog umrl ter zapustil 100 milijonov premoženja. No, največ so podedovali otroci iz močevega prvega zakona. Vdova pa je dobila 10 milijonov, katere pa izgubi, kakor hitro se zopet poroči, česar menda ne bo storila.

* **12leten Otelo.** Iz Newyorka poročajo: John Ralfa, 12leten deček se je zaljubil z vsem žarom v svojo 14letno so-učenko Evo Jacobs. Ko se je nekega dne dala Eva spremiti od nekega drugega dečka, bil je mladi nje čestilec ves iz sebe. Zahteval je od oboževane, da mu obljubi, da ne pojde nikdar več z nikomur družim iz šole kot z njim. Toda Evica mu tega ni hotela obljubiti. Ko je šla naslednjega dne zopet z nekim drugim svojim součencem, ustrelil je John Ralfa, kateri je stal na preži, s puško nanjo ter ji tako obstrlel roko, da so morali mladi deklici odrezati dva prsta.

Književnost.

— „**Slovenka**“ prinaša v 9. zvezku sledečo vsebino: Mokriška: O Veliki noči — pesem. — Zagorska: Pesem — pesem. — „Z“: Telegrafistka. — Češki spisal S. Čech: Signorina Gioventù. — Kristina: Pozna je ura — pesem. — Ljuba: Nekoliko besedi o narodni noši. — Feodora: Resurrexit. — E. K.: Izza plesa. — Zorana: V zimi — pesem. — Književnost in umetnost. (O. Zupancičeve pesmi.) — Razno. — Doma.

— „**Popotnik**“ ima v št. 9. sledečo vsebino: I. Še nekaj najnovejših grehov v zgodovinskem ponku. (Drag. Pribil). — II. Iz duševnega življenja otroškega. (L. Černe). — III. Položaj štajerskih učiteljev.

(V. Strmšek). — IV. Vročinske počitnice. (Ant. Leban). — V. Listek (Od povsod). — VI. Društveni vestnik. — VII. Dopisi in razne vesti. — VIII. Natečaji.

— **Izvestja „Muzejskega društva za Kranjsko“.** Vsebina 2. sešitka: 1. Simon Rutar: Rimska cesta „Aquila“ — Sisciv“. 2. Iv. Vrhovnik: O Valentinu Vodniku. 3. Fridolin Kavčič: Znameniti Slovenci. Mali zapiski: 1. Iv. Vrhovnik: Francoske ženitve v Ljubljani. 2. A. Aškerc: Slovenski prisegi iz ljubljanskega mestnega arhiva. 3. Iv. Vrhovnik: Slovenska pesem pri vstajenju pred dvesto leti. 4. Iv. Vrhovnik: Francišek Juliani.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj 13. maja. Abstinencia levičarjev v nižjeavstrijskem deželnem zboru se nadaljuje, ter so se ji pridružili še nemški nacionalci in veleposestniki. Zadnji so izjavili, da ne pridejo prej, dokler ne izda deželni maršal principalne izjave o bodočem svojem postopanju. Antisemiti so imeli danes mnogo truda, da so mogli nadaljevati obravnave. Nad jedno uro je trajalo, predno so zbornali skupaj toliko poslancev, da so bili sklepni. Potem sta govorila posl. Scheicher in dr. Lueger sila ostro proti upravnemu sodišču.

Dunaj 13. maja. Nagodbene konference se bodo — tako poroča „Wt. Abendblatt“ — prihodnji teden nadaljevale. V to svrhu odpotujejo 16. t. m. v Budimpešto ministri Thun, Kaizl in Dipauli.

Dunaj 13. maja. Drugi podpredsednik najvišjega sodnega dvora, dr. Emil Steinbach, bivši finančni minister kabineta Taaffe, je imenovan podpredsednikom državnega sodišča.

Dunaj 13. maja. „Wiener Tagblatt“, ki je sicer precej moten vir, poroča, da bode Gleispach v kratkem vpokojen.

Dunaj 13. maja. Ministerski predsednik, grof Thun se je odpeljal k svoji materi na Moravsko ter se vrne v ponedeljek.

Dunaj 13. maja. Avstro-ogerski zastopniki na mirovni konferenci v Haagu odpotujejo jutri.

Trst 13. maja. „Piccolo“ poroča o veliki defraudaciji v pivovarni Dreherja. Erar ima 22.000 gld. izgube. Preiskava se je začela.

Krakovo 13. maja. „Czas“ demantira najodločnejše vse vesti, da je nastala v avstrijskem kabinetu kaka kriza ali da se je pojavila na desnici nesloga.

Budimpešta 13. maja. Po revueji tukajšnjega vojaštva je sprejel cesar v 1¼ ure trajajoči avdienci ogerskega ministerskega predsednika, pl. Szélla, za njim pa takoj grofa Goluchowskega.

Peterburg 13. maja. V Nikola-jevu so nastali veliki antisemitski izgredi, katerih se je vdeležilo okoli 5000 ljudi, večinoma delavcev. Nad 100 hiš židov je bolj ali manj poškodovanih, več židov je bilo ranjenih, jednega so izgredniki ustrelili ter odprli štiri grobe.

Darila.

Uredništvu našega lista je poslal: **Za družbo sv. Cirila in Metoda:** Gospod Kluka v Kamniku 14 K, nabral na odhodnici gosp. Primožiča darovali samo pravi prijatelji njegovi, z vsklikom: „Hodi srečno, ostani večno domovine svoje zvesti sin!“ — G. Tonica Majzeljeva v Belcerkvi 2 K 68 vin., daroval neimenovan požrtvovalen rodoljub. — Skupaj 16 K 68 vin. — Živeli darovalci!

Za Prešernov spomenik: G. Pavel Jerovec, c. kr. fin. komisar nabral v veseli družbi pri g. Perhacju v Vipavi 20 K. — Živeli darovalci in njih nasledniki!

Mnogostranska poraba. Gotovo ni domačega zdravlja, katero se dá tako mnogostransko porabiti, nego „Moll-ovo francosko žganje in sol“, ki je takisto bolesti utešujoče, ako se namaže z njim, kadar koga trga, kakaj to zdravilo upliva na mišice in žive krepilno in je zatorej dobro, da se priliva kopelimi. Steklenica 90 kr. Po poštnem povzetju pošilja to zdravilo vsak dan lekar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, DUNAJ, Tuchlauben 9. V zaloga po deželi zahtevati je izrecno MOLL-ov prepat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. Manj nego 2 steklenici se direktno ne pošiljati. 6 (59—8)

Posebne antiseptične prvine praškega domačega mazila iz lekarne B. Fagnerja v Pragi proučujejo jako dobre uspehe pri celjenju raznih ranjenj in služi to sredstvo ob enem z varnost ran in za odstranjenje vsega onesnaženja in vnetja, kakor tudi olajšuje bolečino. To dobro domače sredstvo se dobiva tudi v tukajšnjih le-karnah. Glej inserat.

Zavarovalne vesti.

C. kr. priv. zavarovalno društvo Rinnione Adriatica di Sicurtà v Trstu.

Iz poslovnega poročila, katero se je občenemu zboru dne 27. aprila t. l. predložilo, posnamemo sledeče važnejše točke:

Sekcija zavarovanja na življenje sklenila je leta 1898 zavarovalno glav- nico v vrednosti gl. 15.011.027. — Zavarovane gotovine je bilo koncem leta 1898 okroglo 96 $\frac{1}{2}$ milijonov goldinarjev glavnice in gl. 236.357 — letne rente. Premijskih dohodkov bilo je gl. 4.007.583 — Izplačanih je bilo pri zavarovanju na smrt in na doživetje gl. 1.860.286 — razven te svote pa je bilo rezerviranih še gl. 320.669 — za slučajne škode. Premijska rezerva in prenosni znašajo gl. 24.516.640 —.

Premijskih dohodkov v oddelku zavarovanje proti elementarnim nezgodam požarom in poškodbam pri prevoznih, bilo je gl. 7.751.745. — vzvratna zavarovanja so veljala gl. 3.646.769 — za škode izplačala se je — odštevši vzvratno zavarovalne deleže — svota gl. 2.683.738 — Za dne 31. decembra neresene škode znaša rezerva čisto gl. 441.105 — Premijska rezerva požarnega oddelka zvišala se je tudi v temu letu in ne samo v pri- meri z večjimi premijskimi dohodki, temveč tudi percentualno; taista znaša odštevši vzvratna zavarovanja gl. 2.300.938 — prevoznega oddelka pa gl. 90.967.

Leto 1898 bilo je v elementarnih zavarovalnih oddelkih še bolj neugodno, nego pretečeno leto; konečni zaključek bilance pa zamore vse jedno vsled do- hodkov vže nabranih precejšnih rezer- viranih zakladov, ter povoljnega izida kupčije pri zavarovanju na življenje zadovoljiti. Po odbitku gl. 200.000 — kateri znesek se bode za ustanovitev nove rezerve za znižanje obrestne mere porabil, in daljnih gl. 40.000 — ka- teri so se za v letu 1899 zapadle davke rezervirali, ostane, ako se prenos do- bička iz leta 1897 v znesku gl. 5.620 — priračuni, — pridetek v znesku gl. 410.579 — Od tega izplačala se bode po pravih odreditvah — kakor v prejšnjem letu dividenda gl. 75 — za vsako delnico.

Različne rezerve so se zvišale leta 1898 za gl. 1.942.918 — in znašajo koncem leta vsled tu predložene bi- lance gl. 29.146.930 — od teh je gl. 25.148.835 — in sicer čiste t. j. po odbitku deleža za vzvratna zava- rovanja gl. 3.048.343 — pridobitne rezerve in gl. 949.745 — rezerve za kurzne razlike.

Glavni zastopnik za Kranjsko
je gospod (906)

Ivan Perdan

predsednik trgovske in obrtne zbornice, deželni poslanec, posestnik in veletržec v Ljubljani.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 7. maja: Alojzij Petrič, hlapec, 22 let, Konjušne ulice št. 9, srčna kap. — Vida Golob, trgovčeva hči, 3 leta, sv. Jakoba trg št. 10, vnetje sopil.

Dne 8. maja: Artur pl. Folakovsky, c. kr. dež. vlade veterinarški koncipist, 45 let, Resljeva cesta št. 11, pljučni edem. — Helena Marn, po- sestnica, 63 let, Hradečkova vas, št. 16, srčna hiba.

Dne 9. maja: Marija Oman, sirota, Poljanska cesta št. 30, legar. — Stanko Celarc, hlapec sin, 4 $\frac{1}{2}$ mes., Konjušne ulice št. 9, kron. črevesni in želodčni katar.

Dne 10. maja: Anton Novak, paznikov sin, 2 $\frac{1}{2}$ leta, Vodmat št. 43, škrofuloza. — Milan Urbančič, vrtnarjev sin, 6 let, Poljanska cesta št. 63, je utonil. — Marija Vidic, kuharica, 78 let, Poljanska cesta št. 18, naduha.

V deželni bolnici:

Dne 8. maja: Alojzij Jezeršek, ključ. po- močnik, 20 let, vnetje trebušne mrene.

Dne 9. maja: Ivan Grizon, delavec, 63 let.

Meteorološko poročilo.

Vidna nad morjem 806-2 m. Srednji tlačni tlak 736-0 mm.

Maj	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura v °C	Vet-ovi	Nebo	Požarna v 24 urah
12.	9. svečer	734-4	12-1	sl. sever	jasno	0-4 mm
13.	7. zjutraj	735-8	10-7	brezvetr.	skoro jas.	
	9. popol.	735-1	20-0	sr. zahod	del. jasno	

Srednja včerašnja temperatura 14-4°, nor- male: 13-7°. — Včera popoldne po 4. uri kratka nevihta s točo.

Dunajska borza

dne 13. maja 1899.

Skupni državni dolg v notah.	101	gl. 10	kr.
Skupni državni dolg v srebru	100	45	"
Avstrijska zlatna renta	119	65	"
Avstrijska krona renta 4%	100	35	"
Ogerska zlatna renta 4%	119	55	"
Ogerska krona renta 4%	97	30	"
Avstro-ogerske bančne delnice	920	60	"
Kreditne delnice.	359	60	"
London vista	120	47 $\frac{1}{2}$	"
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58	94 $\frac{1}{2}$	"
20 mark	11	78	"
20 frankov	9	55 $\frac{1}{2}$	"
Italijanski bankovci	44	80	"
C. kr. cekini	5	68	"

Vse vrednostne papirje preskrbuje BANKA
MAKS VERŠEC, Ljubljana, Selenburgove ulice 3.
Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 6—10 gl.

Potrtega srca naznanjamo v svoji
neznosni žalosti vsem sorodnikom, pri-
jateljem in znancem žalostno vest, da
je Bogu vsemogočnemu dopadlo k sebi
poklicati našega iskrenoljubljenega so-
poga, oziroma očeta, strica, tasta in
deda, gospoda

Ivana Dominika

okrožnega zdravnika

kateri je danes ob polu 3. uri popoldne,
po dolgi in zelo mučni bolezni, previden
večkrat s sv. zakramenti za umirajoče,
v 64. letu starosti mirno v Gospodu
zaspal.

Pogreb dragega nepozabnega ranj-
cega bode v nedeljo, dne 14. maja, ob
polu 5. uri popoldne iz hiše žalosti.

Sv. maše zadušnice se bode brale v
cerkvi sv. Frančiška v Železnikih.

Preljubljenega nepozabnega ranjcega
priporočamo vsem prijateljem in znancem
v blag spomin in pobožno molitev.

V Železnikih, 12. maja 1899.

Emilija Dominik roj. Wiedermann, so-
poga. — Delca omož. Košmelj, hči. —
Luka Košmelj, zet. — Viktor Herxcl,
nečak. — Marija Herxcl roj. Dacar, ne-
čakinja. — Toni, Minka, Vida, Jelica,
Viktorija, Viktor, Maks, unuki in unu-
kinje. (924)

Zahvala.

Za vse dokaze srčnega sočutja, iz-
kazanega nam ob bolezni in britki izgubi
preljubljene, nepozabne soproge, oziroma
matere, gospe

Josipine Može roj. Suša

izrekamo tem potom vsem sorodnikom,
prijateljem in znancem in sploh vsem,
kateri so nam v teh britkih urah na ka-
terikoli način lajšali bolesto, najpriširšo
zahvalo. Osebito se pa zahvaljujemo
slavnemu občinstvu za mnogobrojno ude-
ležbo in obilo ji izkazano poslednjo čast
k zadnjemu počitku.

(922) **Žalujejoči ostali.**

Pomladno zdravljenje.

Prvi pomladni tedni so navadno čas, v katerem
se išče ozdravljenje motenj telesnih funkcij,
ki je nastalo po zimskem načinu življenja. V
ta namen opozarjamo na (36—2)

**MATTONIJEV
GIESSHÜBLER**

naravna
alkalična kislina

kakor za samostojno zdravljenje, kakor tudi za
predzdravljenje za toplice Karlove vari, Ma-
rijine toplice, Franzensbad in druga od zdravnikov priporočana zdravilišča.

Citraši

ter vsi oni, ki se želé z malimi stroški kot samo-
uki gotovo in temeljito naučiti igrati na citre,
se s tem uljudno pozivljajo, da blagovolijo svojo
č. adresu naznaniti po poštni dopisnici podpisa-
nemu, ki jim bode doposlal brezplačno in franko
obsežen popis novosti in pregled najboljših učnih
priporočkov za citre. — Naslov: Josip Sorg v
Zagreb. (864—2)

100 do 300 goldinarjev na mesec

lahko zaslužijo osebe vsacega stanu v
vseh krajih gotovo in pošteno brez ka-
pitala in rizike s prodajo zakonito do-
voljenih državnih papirjev in srečk. —
Ponudbe na: Ludwig Österreichischer, VIII., Deutsche
gasse 8, Budapest. (455—10)

Slavnemu občinstvu, po-
sebno gospodom gostilničar-
jem priporočam podpisane
svoje izborni sodovico, na-
pravljeni iz vode iz mest-
nega vodovoda ter z ogljeno
kislino (Kohlensäure), koja
je priznana kot najokusnejša
in najzdravejša. (43—19)

Vse odjemalce v naprej
zagotavljam vsikdar točno
iu vestne postrežbe, prosim
za obila naročila ter beležim
najudanejšo s spoštovanjem

**Gasper Bolte, izdelovalec
sodovico, Rimska cesta št. 10.**

Gostilna

v najlepšem kraju na Gorenjskem, katere
glavni promet je čez poletje s tujci se
odda na račun. Posebno priporočiti
bi bila kaki podvzetni, zmorni kuharici.

Več se izve pri g. **Flux, Gospod-**
ske ulice št. 6 v Ljubljani. (920—1)

Ces. kr. avstrijsko državno železnica.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. maja 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez
Trbiš. Ob 12. uri 5 m. po noči osebni vlak v Trbiš,
Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal
Aussee, Isil, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Line,
na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj
osebni vlak v Trbiš, Poutabel, Beljak, Celovec, Fran-
zensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd,
Klein-Reifling v Line, Budejovice, Plzen, Marijine vari,
Heb, Francove vari, Karlove vari, Praga, Lipsko;
čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne
osebni vlak v Trbiš, Poutabel, Beljak, Celovec, Ljubno,
Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osebni
vlak v Trbiš, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selzthal
v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost,
Bregenc, Curih, Geneve, Pariz, čez Klein-Reifling v
Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vari, Heb,
Francove vari, Karlove vari, Praga, Lipsko, Dunaj
via Amstetten. Ob 7. uri 15 min. zvečer osebni vlak v
Lesce-Bled. — **Proga v Novo mesto in v**
Kočevje. Osebni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob
1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. —
Prihod v Ljubljano j. k. Proga iz Trbiša. Ob
5. uri 46 m. zjutraj osebni vlak z Dunaja via Am-
stetten, Solnograda, Linca, Steyra, Isila, Ausseea,
Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. Ob 7. uri
55 min. zjutraj osebni vlak iz Lesce-Bleda. — Ob
11. uri 17 min. dopoldne osebni vlak z Dunaja
via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih
varov, Planja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra,
Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella
ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Celovca, Linca,
Poutabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osebni
vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca,
Franz. fste, Poutabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer
osebni vlak z Dunaja, Lipskega, Prage, Francovih
varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planja,
Budejovic, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pon-
tabla. — **Proga iz Novoga mesta in Ko-**
čevja. Osebni vlaki: Ob 8. uri 21 m. zjutraj, ob 2.
uri 33 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. —
Odhod iz Ljubljane d. k. v Kamnik. Ob 7. uri
23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri
50 m. in ob 10 uri 25 m. zvečer, poslednji vlak le
ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano**
d. k. iz Kamnika. Ob 6. uri 55 m. zjutraj, ob
11. uri 8 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. in ob 9
uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in
praznikih. (1)

Lattermannov dreved.

Opično gledališče

pod vodstvom ravnatelja Josipa Spinetto.
Danes v soboto 13. in jutri v nedeljo 14. maja
neprekljcljivo zadnja 2 dneva.

Danes 2 veliki

gala-predstavi

z povsem novim vzporedom. (914)

Začetek ob polu 5. in 8. uri zvečer.

Jutri v nedeljo zadnje

tri velike predstave.

Prva ob polu 4., druga ob polu 6. popoldne.

Predstava v slovo ob 8. uri zvečer.

Odlikovan na razstavah: Velike Mežirice,
Holešov, Prostějov, Prerov, Tišnov, Humpole.

Potrebna in koristna darila za
vsako priliko!

Češki kršćanski specialni zavod
za platno!

Svoji k svojim!

Viljem V. Vejman

izdelovalec platnenega, pavalnatega in da-
mastnega blaga

v Prostějovem na Moravi

priporočam lastne tkalne izdelke na
roke po zmernih cenah in najboljši kaka-
vosti: celoplatneno domače in beleno
platno vseh širokosti in finosti, platno
za plahte do 240 cm., damaste: gradle,
namizne prte in blago, obrisače, servijete,
bele in barvane za 6, 12 in 24 oseb, otirače,
platnen in pavalnat kanefas, robe, bele in
barvane, platnene, pavalnate in svilnate,
inlet in angin za sipke, oksford, krizet,
oblečni pralni sefir in sotoke blage
za damske obleke, platna: pavalnata,
ruksa, za šimnice, slamnike, zastore itd,
trilhe, šifon, floridas, kreton, piké, barhent,
satin, brilant in itd., itd.

Ugodna darila (1953—49)
in potrebe za gospodinjstvo.

Lastni izdelek.

Trgovcem se blago ne pošilja.

Kot strokovnjak in samizdelovalec lahko
najbolje postrežem.

Vzorci in ceniki na zahtevanje.

Naročeno blago pošilja se
le po poštnem povzetju.

Poseben oddelek za razpošiljanje
pod osebnim vodstvom.

Opreme za naveste od 50 gl. do 2000 gl.
so vedno v zalogi.

Prošnja našim č. gg. naročnikom in bralcem!

Komur je znano, ali kdor more poizvedeti,
kje biva gosp. Franc Mrustelj s svojo ženo Ano,
rojeno Stergar, in 17 let staro Marijo Stergar, iz
Sentila pri Turjaku poleg Slovenjega gradca doma,
po poročilu dotičnega občinskega urada delujoč
kot premogar v Trbovljah, kar pa ta občinski urad
zopet zanikuje, naj to človekoljubno naznani ured-
ništvu „Slovenskega Naroda“. Morebiti dela iskana
rodbina v kaki drugi premostovi jami, kje v Hrast-
niku, Zagorji ali tam kje v okolici?

Svet na prodaj

v Ljubljani

350 kvadratnih sežnjev za stavbo.

Kje? izve se v Florijanski ulici št. 28
v gostilni. (806—3)

Gospodičina

blagajničarica in ob jednom izurjena pro-
dajalka, želi vstopiti v službo v Ljubljani.

Naslov pove upravnistvo „Slovenskega
Naroda“. (889—4)

Šivalni stroji

se dobro in po ceni popravljajo.

Soteska št. 6, na dvorišči. (908-2)

Serec

(Eisenschimmel) (894—2)

lepo raščen, 4 leta star, 16 $\frac{1}{2}$ pesti visok,
se proda po primerni ceni.

Vidi se ga lahko v Virantovem hlevu.

Na Ježici blizu Ljubljane odda se
tako v najem (865—2)

popolnoma z vso opravo urejena

prodajalnica.

Več pove Miha Kralj, Ježica št. 56.

Posređovalnica stanovanj in služeb

G. FLUX

Gospodske ulice št. 6 (917)

išče nujno: Nekaj natakario na račun (po-
letna podjetja) isboren zaslužek, plačljino
natakario za Palj (za neki hotel) in za
Hrvatsko, 3 sedeže in servir-blagajničarice
v Zagreb, hišine za Ljubljano, več deklet
za razna dela za deželo, orošniško kaha-
rice za Gorenjsko itd. Več se izve istotam.

Vojaška baraka

zgrajena kot izboren „Riegelbau“ na Tržaški
cesti, v najboljšem stanu, z 770 □ metrov
zazidane površine, jako pripravna za sta-
novanja se proda ali cela ali pa v 3 ob-
jekte razdeljena, od katerih se 2 objekta
oddasta največ ponujajočemu. Ako bi gornja
ponudba ne ugajala kupčeljnim, se bode
istotam prodalo več oken, vrat, kamnitih
stopnic, lepih švedskih lončenih in že-
leznih peči. (921)

Razjasnila o ceni daje Josef Lehner,
mestni tesarski mojster, tam se lahko tudi
vpogledajo načrti.

Holandsko-ameriška črta.

Parniki vozijo po lkrat do 2krat na teden
iz Rotterdamu v New-York.

Pisarna za kajute:

Dunaj, I., Kolowratring 9.

Pisarna za medkor: Dunaj, IV., Weyringerg. 7A.

I. kajuta:

Od 1. aprila do 31. oktobra . . . mark 220—400*

„ 1. novembra do 31. marca . . . „ 230—320

II. kajuta:

Od 1. avgusta do 15. oktobra mark 200

„ 16. oktobra do 31. julija „ 180

*) Po legi in velikosti kajute in po hitrosti in ele-
ganci parnika. (686—6)

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem
se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih
pušek za lovcu in strelcu po najnovjših
sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi pre-
deluje stare samokrošnice, vsprejema vsako-
vrstna popravila, ter jih točno in dobro
izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskušene-
valnici in od mene preskušene. — Ilustre-
(114) vasi ceniki sestojijo. (18)

Otročje vozičke
priporoča po najnižji ceni
J. J. Naglas
Ljubljana
Turjaški trg št. 7.

Čokolada (198-16)

SUCHARD

Povsod
na prodaj.
Cacao

Nobeno sredstvo zoper kašelj ne presega.
Kaiserjevih prsnih bonbonov.
2360 notarsko poverjenih spriceval dokazuje gotov uspeh pri kašlju, hripavosti, kataru, smilnemju.
Cena savojčka 10 kr. in 20 kr.
V Ljubljani se dobivajo v lekarni „pri našem orlu“ pri železnem mostu in pri U. pi. Trakcsy-ju. (1850-24)

Amatérská fotografija.
Ta mični sport naj bi danes ne manjkal v nobeni rodbini, posebno, ker se nam je posrečilo, dati jako praktičen in porabljen aparat, imenovan „Mirakolo“, za minimalno ceno 3 glđ.
„Mirakolo“
obseza čedno ročno kamero z optično lečo, vizirno ploščo, kaseto, z vsemi (porabnimi) kemikalijami, suhim ploščami, tremi kopalnimi skledicami, kopirnim aparatom, svetilko za temno sobo, bliskoviti suhi ploščami in kopirnim papirjem, vse to v lepem kartonu, in velja, vstevši vse gori navedene priklade, v provincijo glđ. 3-30 franko po povzetju. Uporabljen za turiste, kolesarje, slikarje, kakor tudi za dečke in za dekleta. Lahko umljivo navodilo je priloženo. Dobiva se po znani hiši (867-2)
Samo 3 glđ. **RIX, Dunaj, II., Praterstrasse Nr. 16.**

Dirkališče slov. biciklistov.
Od sobote 13. do vključno ponedeljka 22. maja t. l.
Vas Šilukov iz Sudana.
Moški, ženske in otroci.
Izvajanja njihovih domačih šeg in navad ob 3., 4., 5. uri popoldne in ob 6., 7. in 8. uri zvečer.
Odprto od 10. ure dopoldne do mraka. (897-3)
Vstopnina 30 kr. Vojaki do narednika ter otroci 15 kr.

Št. 149/Pr. **Razpis službe.** (925-1)
Pri mestnem magistratu ljubljanskem je popolniti službo
knjigovodstvenega praktikanta
z letnim adjutom 480 glđ.
Za vsprejem v službo pri mestnem knjigovodstvu se zahteva dokazilo o vspešno dovršeni nižji gimnaziji ali pa nižji realki in pa o vspešno opravljenem izpitu iz državnega računstva. Prednost se pa pri vsprejemu daje prosilec, ki so dovršili višjo gimnazijo ali višjo realko z zrelostnim izpitom, ali pa kako javno trirazredno višjo trgovsko šolo z dobrim vspehom.
Praktikantje se vsprejemajo tudi brez izpita iz državnega računstva, morajo pa ta izpit najpozneje v teku enega leta po vsprejemu popolniti, sicer se jih sme iz službe odpustiti.
Zaprisežejo se šele potem, ko izpolnijo ta pogoj; o svojem vstopu pa obljubijo le molčljivost.
Povišba ali napredovanje sta pred vspešno prebitim izpitom nedopustna.
Prošnje je vlagati pri predsedništvu mestnega magistrata najpozneje
do 20. maja 1899
ker bi se poznejše prošnje ne upoštevale.
Mestni magistrat ljubljanski,
dne 11. maja 1899.

Nadaljne specialitete:
Pisalne in kopirne tinte.
Vodovarno mazilo za usnje.
Pat. ohranjeno za podplate „Vandol“.
Kovinska snažilna pasta in snažilno mazilo za srebro in zlato.
Laki za usnje.
Patentna mazalna kritača „Nigrette“ tekoča mazilo za črne in barvne čevlje 80 kr.

Najbolje črnilo svetá!
Kdor hoče svoje obutalo ohraniti lepo bleščeče in trpežno, naj kupuje samo
Fenolendt čreveljsko črnilo
za lahka obutala samo (190-15)
Fenolendt crême za naravno usnje.
Dobiva se C. kr. priv. povsodi.
tovarna ustanovljena 1832. leta na Dunaji.
Tovarniška zaloge: Dunaj, I., Schulstrasse 21.
Radi mnogih posebnosti brez vredno- St. Fenolendt.
lati pazi naj se natančno na moje ime

L. Luser-jev obliž za turiste.
Prizneno najboljšo sredstvo proti kurjim očesom, žuljem itd. itd.
Glavna zaloge:
L. Schwenk-ova lekarna
Dunaj-Meidling.
Zahtevajte **Luser-jev** obliž za turiste po 60 kr.
Dobiva se v vseh lekarnah.
V Ljubljani: M. Mardetschlager, J. Mayr, O. Piccol. V Kranju: K. Savnik. (9-19)

Bergerjevo medicinsko kotranovo milo
Od leta 1868 se
ki je izkušeno na klinikah in od mnogih praktičnih zdravnikov, ne le v Avstro-Ogerski, nego tudi v Nemčiji, Rusiji, balkanskih državah, Šviciji itd. proti potnim boleznim, slasti proti vsake vrste spuščajem
uporablja s najboljšim uspehom. Učinek Bergerjevega kotranovega mila kot higijenskega sredstva za odstranjenje nečistoč na glavi in v bradi, za čiščenje in desinfekcijo polti je splošno priznani. Bergerjevo kotranovo milo ima v sebi 40 odstotkov ležnega kotrana in se razlikuje bistveno od vseh drugih mil, ki se nahajajo v trgovini. Da se pride sleparijam in okom, zahtevaj izrecno Bergerjevo kotranovo milo, in pazi na zraven natisnjeno varstveno znamko.
Pri neozdravljivih potnih boleznih se na mesto kotranovega mila z uspehom uporablja
Bergerjevo med. kotranovo žvepleno milo.
Kot blaže kotranovo milo za odpravljanje nesnage s polti, (614-4)
proti spuščajem na polti in glavi pri otrocih, kakor tudi kot nenadkriljeno kosmetično milo za čiščenje in kopanje za vsakdanjo rabo suhi
Bergerjevo glicerino-kotranovo milo,
v katerem je 35 odst. glicerina in ki je fino parfumirano. Cena komadu vsake vrste z navodilom o uporabi 35 kr.
Od drugih Bergerjevih medicinskih-kosmetičnih mil zaslužio, da na nje posebno opozarjamo: **Benzoe-milo** za fino polti; **boraksovo milo** za prsi; **karbolsko milo** za ugaljenje polti pri pikah viald koz in kot razkužujoče milo; **Bergerjevo smrekovo-iglasto milo** za umivanje in toiletto; **Bergerjevo milo za nežno otročjo dobo** (25 kr.)
Bergerjevo Petrosulfo-milo
proti rudečici obraza, rudečemu nosu, opriskni in sklenju kože; milo za prge v obrazu jako učinkovito; **žvepleno-kotranovo milo** proti zločinim črvom in nečistostim obraza; **taninsko milo** za potne noge in proti izpadanju las.
Bergerjeva zobna pasta v tubah.
najboljše sredstvo za čiščenje zob, št. 1 za normalne zobe, št. 2 za kadilce. Cena 30 kr. Glede vseh drugih Bergerjevih mil se najde vse potrebno v navodilu o uporabi. Zahtevajte vedno **Bergerjeva mila**, ker je mnogo nečrednih imitacij.
Prodaja se v Ljubljani v lekarnah gg.: V. Mayr, G. Piccol, J. Svoboda in U. pi. Trakcsy-ja, dalje jakoro v vseh lekarnah na Kranjskem. Na debelo:
G. Hell & Comp., Dunaj, I., Sterngasse 8.

Restavracija „Pri levu“
Prešernove ulice št. 52
odda se takoj izurjenemu gostilničarju na račun ali v najem.
Marija Borštnik
(879-2) posestnica.
Največje skladišče raznega semena in sicer velikanske pese
potem nemške, štajerske, inkarnat, turške in travniške detelje, raznih vrst pesnega semena, splošno znano kot najboljša krma za živino; travnega semena za suhe, mokre, peščene in glinovite travnike; velika izbira semena za salato, kumare, peteršilj, zeleno, sladki grah, fižol in vse druge vrste semena za zelenjad.. — Proseč mnogobrojnega poseta
(331-25) **Peter Lassnik.**

Odprtje z vojaškim koncertom Koslerjevega vrta
največjega in najbolj senčnatga vrta v Ljubljani.
Ob jednom se naznanja, da bo tam vsako nedeljo in vsak praznik koncertirala vojaška godba sl. c. in kr. 27. pešpolka.
Toči se najboljši Koslerjevo marcno pivo. Za dobre pijače in solidno postrežbo se bo najbolje skrbelo.
Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina prosta.
Za mnogobrojen obisk prosim z velespoštovanjem (926)
Štefan Franzot, restavratér.

Omnibus na Lavrco
prične prevažanje od Sv. Jakoba trga jutri, dne 14. t. m., ob znani uri in po ceni
vsako nedeljo in praznik.
Omnibus je ustanovljen samo za obiskovalce letovišča „Lavrca“. (923-1)

Oddelek za sukna
Kastner & Öhler, Gradec
razpošilja (644-12)
štajerski in tirolski loden
135—140 cm širok, 135, 215, 240, 369 kr. m. Te kvalitete so preizkušeno dobre in so posebno pripravne za
praktična in elegantna oblačila.
Črno in modro česljano blago, kakor tudi chevioti, v izbornih kakovostih od 2 glđ naprej.
Modno blago, sukno za livreje in vozove itd. itd. le v najboljših kvalitetah. Vzorci brezplačno in franko.

Štajersko deželno zdravilišče
KOPEL Rogatec SLATINA
Sezona: maj-september.
KRAŠNA LEGA!
Udobnost in ceneno poletno bivališče!
Sijajni zdravilni železoda, jeter, ledvic uspehi pri boleznih in sopilnih organov.
Velo znani alkalični in solniti vrelci. **TEMPELSKI in STYRIA-VRELEC.**
Vakovostna zdraviljenja. Prospekte pošilja brezplačno po pošti.

Pristno
domače žganje
staro slivovko, droženko in tropinovko, fini brinjevec in borovničevac
kupite pri trvdki
Kavčič & Lilleg
v Prešernovih ulicah.

FRAN CHRISTOPH-ov svetli lak za tla
je brez duha, se hitro suši in dolgo traja.
Zaradi teh praktičnih lastnosti in enostavnega rabljenja se posebno priporoča, kdor hoče sam lakirati tla. — Sobe se v dveh urah zopet lahko rabijo. — Dobiva se v različnih barvah (prav kakor oljnat barve) in brezbarven (ki daje samo svit).
Uzenci lakiranja in navod rabi dobé se v vseh zalogah.
Dobiva se v Ljubljani pri Iv. Luckmann-a nasledniku Antonu Stacul-u; v Kranju pri F. Dolenz-u.
FRAN CHRISTOPH
izumitelj in jedini izdelovatelj pristnega svetlega laka za tla, PRAHA & BEROLIN.

Mehanični mlin na valčke

se odda za več let v najem.

Zmleti se more do 100 vagonov pšenice na leto, kar se lahko dokaže. (878-3)
Mlin je četrt ure od mesta Ljubljane in šele pred 12 leti na novo opravljen.
Natančneje se poizve pri posestniku

Jakobu Travnu
na Glincah pri Ljubljani.

Ivan Kordik

Ljubljana, Prešernove ulice št. 10-14
priporoča svojo bogato zalogo

jedilne priprave

nožev, vilic in žlic iz britanskega jekla, alpeke ali alpeke-srebra priv. dunajske tovarne „W. Bachmann & Comp.“

Na izbero so tudi

žlice iz alpeke, 12 kom. od gl. 4-30 naprej.

žličice „12“ 2-30 „2-30“

Namizni svečniki

iz alpeke, čisto bele kovine,

par 21 cm visokih gl. 2-30,

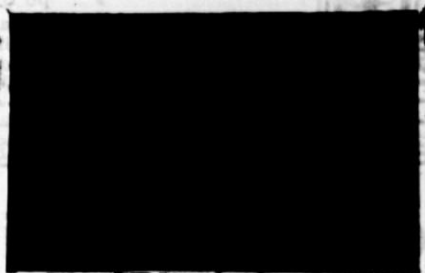
23 „2-30, 2-40.

Prav cenó se dobé noži in vilice z roženim (599-16) ali kosčnim ročajem.

Stanovanje

4 sobe i. t. d. i. t. d. se odda za mesec avgust t. l. (901-2)

v Kolodvorski ulici št. 11.

Za spomlad

priporoča

AVG. AGNOLA

Ljubljana, Dunajska cesta 9

poleg „Figova“

svojo bogato zalogo

steklenine, porcelana, zrcal, šip itd.

posebno pa (908-20)

oprav za gostilne

v mestu in na deželi.

Vrčki, kozarci in steklenice po zelo nizkih cenah.

Bogato zalogo vsakovrstnih

(814-5)

palic kakor tudi **pasov**

za gospe in gospode ima po nizki ceni

Ivan Kordik

Ljubljana, Prešernove ulice 10-14.

Patentirano žično steklo

najboljši material za gornje svetlobe, tla, tovarniška okna, razne debelosti, plošče do 175 metr. Posebne prednosti: Največja varnost proti zdrobljenju, proti prodrenju in prebitju, nadležne žične mreže so nepotrebne, varnost proti ognju je jako velika, tudi če se žilni, ostane goste, ker žična vložka drži skupaj steklo, luč prodira jako lahko, še doseže neposredno lučni učinek. Uporabljalo se je z najboljšim uspehom pri mnogih državnih in zasebnih zgradbah. Mnogobrojna pričevanja, prospekti in vzorci so na razpolago. (318-7)

Vlito steklene plošče za hodnike tla pri gornjih svetlobah.

Za razsvetljenje prevodov, podzemskih hodnikov ali prevodov pri kolodvorih, v fiksnih masah, gladko ali s raznovrstno izdelanimi površinami, belo, na pol belo (okolo 30 %), ceneje nego navadno surovo lito steklo) in v barvah s žično vložko ali brez nje.

Stekleni strošniki in stekleni zargazni strošniki v najrazličnejših oblikah in velikostih.

Asien-Gesellschaft für Glasindustrie

vorm. Friedr. Siemens,

Neuss bei Elbogen (Böhmen).

Drugi izdelki: Steklenice vseh vrst, steklenična sadnarija, steklo v ploščah, beljanske in nemške vrste, vlito in prešano steklo, patentovane črke iz prešane stekla.

Hiša v Prulah št. 3

na oglu, tik Karlovske ceste, z lepimi stanovanji in prodajalno, z vrtno in velikim dvoriščem se radi boleznimi preda. Vpraša naj se istotam. (900-1)

V industrijskem kraju blizu Ljubljane se odda

prodajalnica

z opravo tako v najem. — Ravno tako se odda

gostilna

z opravo in vrtno, kegljiščem, hlevi in skladiščem. — Poizve se v upravnistvu „Slov. Naroda“. (883-3)

Največje izber

elegantnih

(635-9)

solnčnikov

priporoča

po najnižjih cenah

L. Nikusoh

Mestni trg št. 15.

Obleke zastonj

se ne dobivajo nikjer, pač pa se lepe, elegantno in solidno izdelane

obleke za gospode in dečke

kakor tudi

(909-1)

== damski krogeljci, jope in bluže ==

prodajajo po

čudovito nizkih cenah

zalogi J. JEKEL-ja

na Starem trgu 30-32, v Plavčevi palači.

Narodna trgovina.

M. Žargi, Ljubljana

(Špitalske) Lingerjeve ulice.

Največja izber

(913-1)

kravat od 15 kr. naprej, različni ovratniki od 12 kr. naprej, bele srajce, spodnje perilo, moderci, obleke za dečke, vse po

izdatno znižani ceni

dalje velika zaloga

različnih vencev in šopkov itd.

Ceneje kakor drugod.

Izdelovalnica koles „Krokar“

Jos. Kolar

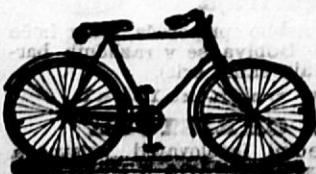
Glavni trg 9

(45-15)

zaloga graških „Graziosa“ in drugih najboljših koles.

Pozor! Kolesarji Pozor!

Novo kolo kompletno 85 gold., z dveletno garancijo.

Na razpolago brezplačno šola za vozarenje s kolesom v prostorih vrta, senčnata.

Kranjsko društvo v varstvo lova.

Vabilo

VII. rednemu glavnemu zborovanju

ki bo

v nedeljo 28. maja t. l. ob 3. uri popoldne v restavrantu „pri Maliču“.

Dnevni red:

- 1.) Računsko poročilo za leto 1898.
- 2.) Poročilo revizijskega odbora.
- 3.) Volitev štirih odbornikov.
- 4.) Volitev revizijskega odbora za leto 1899.
- 5.) Posebni predlogi. (903-1)

Samostojni predlogi za glavno zborovanje morajo se naznaniti najmanj osem dni prej pri društvenem odboru.

V Ljubljani 12. maja 1899.

Odbor.

Viljema Hatlerja naslednik

Ivan Hafner

umeteljno in stavbinsko mizarstvo

v Gradcu, Lagergasse št. 11

izdeluje

vse vrste

stavbinskih in mizararskih del

kakor:

Okna, vrata in duri, lesene plafone, lambris, portale, okronanja, obloženje pomo- lov, stopniške zgradbe, tabije iz lesa in galerijske zgradbe, balustrade itd. itd.

Izvršitev popolnih trgovskih portalov, izloženih okenj in prodajalniške oprave.

vse vrste

pohištvenih mizararskih del

popolne izvršitve

stanovanjskih oprav,

kakor:

(801-2)

oprave za predsobe, sprejemne in jedilne sobe, dvorane, spalnice, salone, budoarje, gosposke sobe, kmetijske izbe, lovske sobe, vile, hotele in cerkve, pohištvo za pisarne itd. v vsaki poljubni vrsti lesa in vsakom slogu po lastnih načrtih ali po pridejanih risarijah.

Atelié za umeteljniška in dekoracijska dela.

Skladišča materiala in delavnice: Lagergasse 11 in Keplerstrasse Nr. 82.

Koncesijoniran po visokem c. kr. ministerstvu s odredbo s dne 7. maja 1894. leta, šte. 5373.

Lloyd v Bremenu.

Brzoparniške vožnje v New-York:

Is Bremena ob torkih in sobotah.

Is Southampton, evl. Oherbourg ob sredah in nedeljah.

Is Geneve oziroma Neapelja

via Gibraltar

2-krat mesečno.

Bremen-Iztočna Azija.

V Kine.

Bremen-Avstrailja.

V Avstraliji.

(1912-23)

Bremen-Sev. Amerika.

V Newyork.

Bremen-Jaf. Amerika.

V Montevideo.

V Buenos Aires.

Baltimore.

Prilagodena vožnja

v Newyork

6-7 daj.

Način in najcenejša potovalna pripla.

Generalno agentstvo v Ljubljani.

SEVERNO-NEMŠKI LLOYD

Singerjevi šivalni stroji

v več nego 400 vrstah, neobhodno potrebni v gospodinjstvu in za obrtnike. — Brezplačni poučni tečajji tudi v modernem
vezenji. Nad 14 milijonov strojev izdelanih in prodanih.

Plaćuje se tudi lahko na obroke.

SINGER CO., dolniška družba. — Prejšnja firma: G. Neidlinger.

Ljubljana:
Sv. Petra cesta 6

Gradeč:
Sporgasse 16

Celovec:
Burgasse 19.

Premier- kolesa **prva znamka**
že 24 let

(702-5)

Jedini zastopnik:

FR. ČUDEN, trgovina z biciklji, Ljubljana.

Birmanska darila!

Priporočam svojo bogato in največjo zalogo vsako-
vrstnih zlatih, srebrnih in nikelnastih ur,
verižic, uhanov, zapestnic, ovratnih
verižic, prstanov itd.

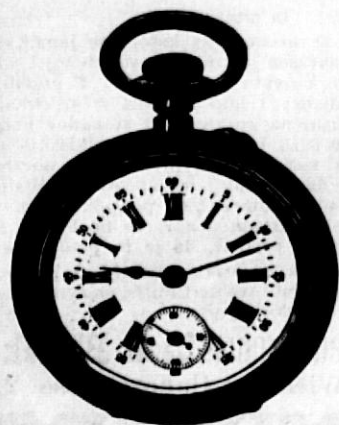
po jako snižanih cenah.

Priporočam se ter uljudno vabim (783-6)

Ceniki brezplačno
in franko.

Fr. Čuden
urar in trgovina z zlatino in srebrnino.

Vse novosti najceneje!

Najnovejše stvari!

Zaloga biciklov!

Najboljše vrste kolesa

tu- in inozemskih tovarn (Peugeot, Johann Puch, Monarch, Bren-
nabor in dr.) priporočam podpisanec

po kolikor mogoče nizkih cenah.

Vsa v to stroko spadajoča popravila se bodo točno,
solidno in po ceni izvrševala.

Cenike razpošilja na zahtevo.

(402-11)

Z velespoštovanjem

A. PUTRICH.

Dunajska cesta šte. 5.

Istotam tudi mehanična delavnica.

Vežbališče na Dunajski cesti na vrtu stare bolnice.

Moj pristni vinski destilat (Cognac)

v steklenicah, izvirno napolnjenih, z jednim in dvema rdečima križema označenih,
se dobiva v renomirani špecerijski in delikatesni trgovini gosp.

J. C. Praunseiss-a

v Ljubljani, Glavni trg šte. 19.

Janez Weisenbacher

vinski producent in izdelovalec cognaca
S.-Tarján.

(804-5)

Tovarna drož iz vinskega cveta in rafinerija

glavnega zakupništva posestev
kneza Thurn in Taxisa — Nove Čiče

priporočam svoje iz žita izdelane

kvasnice (drože)

katere se dlje časa drže in so dvojnato močne, gg. trgovcem in pekarnam z
rodoljubno prošnjo, da ta zares dober proizvod za poskušnjo izvolé naročiti.

Naslov za dopise:

(905-1)

Tovarna kvasnic Nove Čiče pri Zagrebu.

Prodajamo sedaj

„samo“

na Sv. Petra obrežji, poleg kavarne Valvazor
vse manufakturne predmete
jako po ceni.

Ostanki se nadalje prodajajo, dokler traja zaloga.

(872-4)

S spoštovanjem

Konrad Schumi & Co.

„pri novi tovarni“.

Na Mestnem trgu.

Za mesec avgust se odda:
Jedno elegantno stanova-
nje v II. nadstropji.
Jedno lepo stanovanje v
III. nadstropji.
Vpraša naj se pri Henrik Kenda,
Mestni trg št. 17. (915-1)

Prva košnja

dveh senožetij ob lizanski cesti, jedna z
okolu 3, druga z okolu 5 orali, se še odda.
Tudi se odda še okolu

100 centov sena.

Vprašanja naj se pošljejo Albertu
Samassa, Karlovska cesta št. 1. (918)

Varst. znamka: Sldro.

LINIMENT CAPSICI COMP.

is Richterjeve lekarna v Pragi
priznana izberna, belečine tolačeje
mazilo; po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. se dobiva
v vseh lekarnah. Zahtevati naj se blagoviti to
splošno priljubljeno domače zdravilo

vedno le v izvornih steklenicah s našo
varstveno znamko „Sldro“ in Richterjeve le-
karnne in sprejme naj se is opreanosti
le take steklenice kot pristne, ki
imajo to varst. znamko.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu
v Pragi. (1868-34)

Postranski zaslužek

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljub-
nim in stalno naseljenim osebam s prevzetjem
zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste.
Ponudbe pod „1.798“ Gradec, poste re-
stante. (875-2)

Trgovski pomočnik

vešč špecerijske in železninske trgovine,
lašč službe.

Ponudbe pod „trgovski pomočnik“
na upravnistvo „Slov. Naroda“. (876-3)

Nezaslišano! Čudovito!

240 komadov za samo gld. 1-95

1 elegantna ura s Striletnim jamstvom in
goldin-verižico, 1 čudovito eleganten nastavek za
smodke z jantajem, 1 krasna kravatna igla s
simili-brilantom, 1 jako eleganten prstan s imit-
biserom za gospode ali dame, 1/4 ducata platne-
nih žepnih robcev s barvanimi obročki, 1 prakti-
čni žepni tintnik s angleškim mehanizmom, 1
fina ščetka za obleko, par finih nogovic, 1 jako
elegančna damska broša najnovejše fačone, 1 krasna
garnitura, obstoječa iz manjših, zavratiških
in napravnih gumbov s patentovano zaponjo, 1 krasno
toaletno sročilo s etuijem in finim česalom in še
nad 200 komadov, ki so v hiši koristni in neob-
hodno potrebni.

Vsi ti krasni predmeti se dobivajo le še
kratak čas. Nikdo naj torej ne zamudi prilike,
ker je vsako sleparstvo popolnoma izključeno, ter
se neugajajoče brez zadržka vzame nazaj.

Razpošilja po c. kr. poštne povzetju ali
ako se pošlje denar naprej:

zaloga Ernst Buchbinder

Krakau L/M.

Poštno predalo šte. 25.

Ako se naročita dva zavoja, se dobi jako
fin žepni nož s dvema rezili kot darilo. (869-3)

Dalmatinska vina

iz lastnih slovitih Kastelanskih vinogradov:
Fino Kastelansko rudiško vino a gl. 18
Fino Kastelansko belo vino a gl. 18
Fino Kastelansko Opole 1898 a gl. 20
Fino Kastelansko topinsko žganje a gl. 40
Fino Kastelansko desertno vino, Opole
1898 a gl. 30
hektoliter franko železnica Reka ali Trst v sodih
od 50 litrov naprej razpošilja (747-4)

Ivan Radunič

posestnik vinogradov
Kastel stari, Dalmacija.
P. n. gospodje uradniki, duhovniki in čast-
niki sprejmo vino brez vsega drugega le proti
povzetju.

Praško domače mazilo

iz lekarn
B. FRAGNER-ja v Pragi
je staro, najprej v Pragi rabljeno domače
zdravilo, katero ohrani rane čiste in varuje
vnetja in bolečine manjša ter hladi.
Velika pušica 35 kr., mala pušica 25 kr.,
po pošti 5 kr. več.

Glavna zaloga lekarna B. Fragner-ja v Pragi

Malé strana, ogelj Ostruhové ulice 203.
Po pošti razpošilja se vsak dan.

Svarilo!
Vsi deli embalaže
imajo zraven sto-
ječo zakonito depo-
novano varstveno
znamko.

V Ljubljani se dobiva pri gospodih lekarnih:
O. Piccoli, U. pl. Trnkóczy, M. Mardet-
schlager, J. Mayr; dalje v vseh lekarnah
Avstro-Ogerske. B (367-6)

Učenec

v Ljubljani bivajoč, se vsprejme v manu-
faktorni trgovini firme (912)

Konrad Schumi & Co.

Nemoblovana

mesečna soba

s posebnim vhodom, jako prostorna, pri-
pravna za kako društvo, se odda.
Vpraša se pri g. Engelbertu Fran-
chetti-ju, brivcu, Jurčičev trg št. 3.

„Zastonj“.

Vaak, ki pošlje svoje patačeno adresno, dobi proti
malomu povračilu in d. n. za carinske stroške

1 gld. 80 kr.

30 predmetov

In sicer:
1 regulovano uro s verižico, za katero se jamči, da
dobro ide; 1 prekrasen ustnik za smodke; 1 ele-
gantno kavalirsko kravato za gospode; 1 prstan s
imitovanim draguljem; 1 iglo za prsa s imitovanim
draguljem; 2 mehancična gumba; 10 komadov finih
angleških papirja; 10 komadov finih angleških sa-
vitkov; 1 etui za sušilce in 1 predmet za porabo;
ker se nadejam, da si pridobim mnogo naročilcev
s tem, da jim blago takorekč na pol poklanjajm. —
Tudi vsakomur takoj vrnem denar, če ne bi ura šla
natančno in bode vsak priznal, da je to podaritev.
Jedina zaloga su razpošiljajm je proti
poštne povzetju, eventualno tudi če se denar preje
vpošlje, pri (911-1)

Wiener Uhren-Export Leon Blöck
Wien, IV., Wiedner Hauptstrasse 22.

Ure

za birmanska darila

priporoča v največji izbi
po najnižjih cenah

Frid. Hoffmann

(910-1) urar
Dunajska cesta, Ljubljana.

Moerathon

je mešanica sušenih, duhtecih zelišč za tobak v
pipe in cigarete.

Ob samo jedenkratnem poskusu se kadilec prepriča, da mu je to zelišče
neobhodno potrebno.

E-dino zdravo in prijetno kajenje, čemur bode vsak kadilec pritrčil.

Radi njegove izvrstnosti zdravniško priporočen. (765-6)

A-ko se vzame na 6 delov pipnega tobaka ali na 4 dele cigaretnega
tobaka 1 del Moerathona, je baš prav.

T-ako mešan tobak izgubi svoje pekoče in skeleče svojstvo.

H-udo škodljivi učinki nikotina na želodec se paralizujejo.

O-iginalen zavoje a 30 kr., zavoji za poskušnjo 10 kr. Posebno
rezanje in zavijanje za pipni in cigaretni tobak.

N- v vsakem zavoji je otročja glava kot varstvena znamka. To
znači pristanost.

Pošiljatev za poskušnjo: 10 zavojev franko v vsako mesto po po-
vzetju gld. 1.26 po izdelovalcu Theod. Moerath-u v Gradcu, med.
drogerija „pri bobru“. — Za preprodajalce lep dobiček.

Glavna zaloga v Ljubljani: J. Fettauer, drogerija.

Zaloga prve

c. kr. izklj. priv. tovarne za otroške vozičke

Fran Burger

pohištveno in stavbeno mizarstvo v Ljubljani
Marije Terezije cesta št. 14.
Zastopstvo zakonito varovanih patentovanih vozičkov za sedeti
in ležati. (715-5)

Vaše blagorodje!

Usojamo se Vam naznaniti, da je v Celji (Štajersko)
zalogo in samoprodajo našega piva prevzel

gospod Aleksander Hilty

in prosimo, da blagovolite njemu pošiljati svoja čestita
naročila, ter zagotovljamo najhitrejšo in najsolidnejšo
postrežbo. Istotako se naročila iz Ljubljane in s Kranj-
skega spleh radovoljno izvrš.

Z veselo poštovanjem (884-3)

Kneza Schwarzenberga pivovarna

v Treboňu (Wittingau) na Češkem.

Svoji k svojim! Kavarna z restavracijo. Svoji k svojim!

Dovoljujem si slavno občinstvo, osobito narodna društva in cenjene p. n. goste svoje prejšnje kavarne in gostilne na Dunajski cesti uljudno opozar-
jati, da imam

na posestvu Českovih dedičev, v Bahovčevi hiši, za staro bolnico
novo kavarno, združeno z restavracijo

„Kopitarjev hram“

opremljeno z vso udobnostjo in električno razsvetljavo.

Imam vedno na razpolago najboljšo kavo, čaje, čokolade, razne fine likerje, dalje pristna vina in vedno sveže pivo. Postrezam vedno z ukusnimi
mrzlimi in gorkimi jedili po zmernih cenah. Od 15. maja t. l. nadalje dobi se pri meni tudi popolna hrana, to je zajutrek, kosilo in večerja. Hrana je pri-
znano ukusna in po zmerni ceni. — Računajoc na to, da spoštovani rojaki ne pozabijo mene, koji sem vedno in povsod stal v narodnih vrstah, obljubujem
točno in solidno postrežbo ter beležim, proseč za obilen obisk,

z odličnim spoštovanjem

Jožef Kramer

kavarnar in gostilničar v Bahovčevi hiši, za staro bolnico.

(919-1)